

Microsoft®

ASSIGNMENT
READ PAGES
79-82
BEST MONDAY!

Partner u učenju

elektronski časopis za nastavnike
Novembar 2006

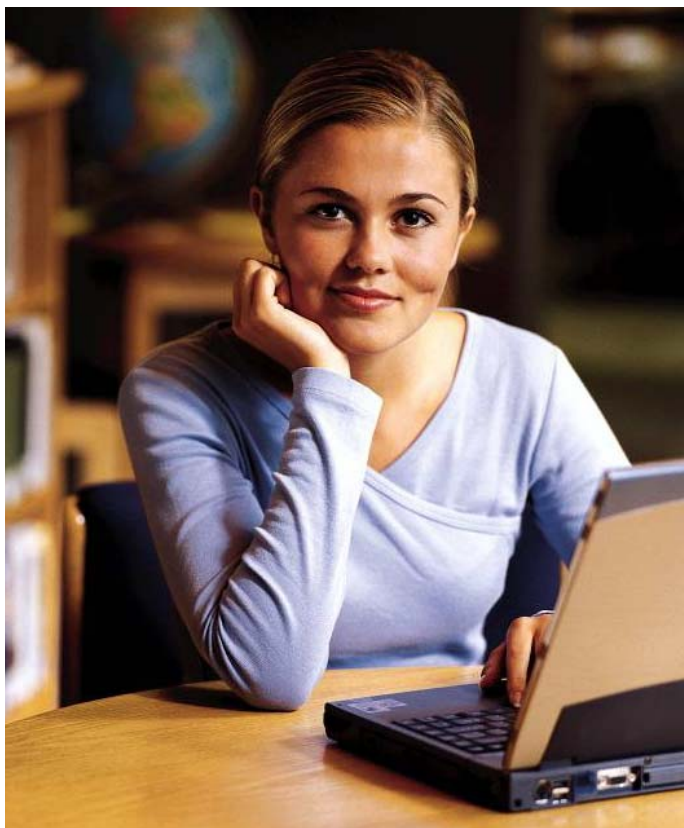
Microsoft želi da pomogne da se osmisle dugoročni modeli primene savremenih sredstava informacionih i komunikacionih tehnologija u obrazovnim procesima i podržava projekte koji pomažu osavremenjavanje školske računarske opreme, softvera i Internet veze škola, projekte koji doprinose podizanju nivoa računarske pismenosti nastavnika i učenika, projekte koji pružaju pomoć stručnom usavršavanju nastavnika i osavremenjavanju školskih programa, projekte za primenu savremenih metoda učenja, saradnju nastavnika u mrežnom okruženju i druge projekte koji za svoj rezultat daju visokokvalitetna iskustva u oblasti učenja i razvoja obrazovanja. Microsoft program *Partner u učenju* na globalnom nivou pruža pomoć nastavnicima u stručnom usavršavanju i pomaže saradnju među nastavnicima radi unapređenja nastave i procesa učenja.

Elektronski časopis za nastavnike „Partner u učenju“ je posvećen primeni računara u nastavi, elektronskom učenju i digitalnoj pismenosti učenika i nastavnika.

Elektronski časopis za nastavnike „Partner u učenju“ je besplatan i izlazi mesečno.

Sadržaj:

Učenje na daljinu i e-učenje (1)	3
Mala škola programiranja C# (1)	5
Izrada školskog lista - Microsoft Publisher	9
Dobra prezentacija kao osnova za dobra predavanja	12
Obrazovni materijal na Internetu	14
Čas informatike (prvi nastavak) Istraživanje svetske komunikacione mreže	17
Priprema za nastavnike	18
Materijal za učenje (za učenike)	27
Materijal za beleške učenika	38
Test znanja za učenike	43

Urednik:

Miloš Milosavljević

Autori:

Miloš Milosavljević

Goran Stanojević

Katarina Milanović

Učenje na daljinu i e-učenje (1)

Iako je tek od skoro ušao u širu upotrebu, sistem učenja na daljinu svoje početke beleži još pre više od 100 godina. 1892. godine Penn State University, USA (www.psu.edu) je sa još dva univerziteta razvio sistem za dostavljanje materijala za učenje u ruralnim predelima Sjedinjenih Američkih Država kao način pristupa širem krugu studenata koji nisu mogli da pohađaju univerzitet. Kamionetima je distribuirana pošta sa materijalima za učenje studentima koji su živeli daleko od obrazovnih centara, ali su želeli da se obrazuju.

Sa tehnološkim razvojem, pojavile su se nove mogućnosti za učenje na daljinu: obrazovne emisije na radiju (1920), nastavna televizija (1950), korišćenje satelita (1970) i kablovske televizije (1980) za brz prenos obrazovnih multimedijalnih materijala na daljinu. Zajednička karakteristika svih ovih sistema jeste da su bili jednosmerni i asinhroni. Učenici su slušali ili gledali obrazovne kurseve, ali ni na koji način nisu mogli da postavljaju pitanje predavaču ili razmene mišljenja sa učenicima na drugom kraju sveta koja su u isto vreme pratili ista predavanja. Ova situacija se izmenila uvođenjem sistema video konferencija (sredinom 1980), ali je u to vreme ovaj sistem bio veoma skup i dostupan uskom krugu ljudi.

Pojavom jeftinih ličnih računara pojavljuju se materijali za učenje koji koriste mogućnosti računara - da se naprave lekcije koje osim teksta nose i zvuk, sliku ili filmske zapise, ali i mogućnost da se naprave interaktivni obrazovni materijali i testovi znanja i veština. Ovi obrazovni materijali se u početku distribuiraju na disketama, kasnije na kompaktnim diskovima i putem Interneta. Učenje uz pomoć računara dobija naziv elektronsko učenje (skraćeno e-učenje, eng. e-learning).

Nove mogućnosti za jeftino snimanje i montiranje filmova ili obradu zvuka i slike, ranije dostupne samo profesionalnim producenatskim kućama sada su postale pristupačne školama i nastavnicima, svima kojima je dostupan lični računar. Otvorene su mogućnosti da multimedijalne obrazovne sadržaje prave široki krugovi nastavnika, a pojavom Interneta i mogućnost da se ovi sadržaji razmenjuju širom sveta.

Mnoštvo ideja i mogućnost njihove brze razmene i distribucije posredstvom Interneta značajno je poboljšalo kvalitet obrazovnog materijala, a pojavilo se i interesovanje za korišćenje novih za individualizaciju procesa učenja. Uočena je mogućnost da se prikaz i dizajn obrazovnog materijala prilagodi učenicima sa posebnim potrebama (npr. korišćenje ispisa vrlo velikim slovima na ekranu za slabovide učenike ili emitovanje zvuka posredstvom računara i zvučnika koji nosi pročitani tekst umesto ispisa teksta). Talentovani učenici zainteresovani za oblasti u kojima postoji veoma mali broj stručnih nastavnika mogu posredstvom Interneta da uče od nastavnika koji se nalaze na drugom kraju sveta. Mogućnosti da se učenje prilagodi potrebama i predispozicijama pojedinca delovale su neograničeno.

Stvarnost je pokazala da su mnoga očekivanja od e-učenja bila preterana. Iako je uvođenje e-učenja, naročito u fakultetsko obrazovanje, za mnoge obrazovne institucije postala dobra ekonomska prilika za neke i zakonska obaveza, za sada su mogućnosti koje ovaj vid učenja pruža slabo iskorišćene.

Najveću ulogu u brzom razvoju e-učenja ima Internet i njegov razvoj. Učeniku je potreban računar i Internet veza da bi mogao da pristupa resursima za učenje koje takođe preuzima sa Interneta.

Na Internetu postoji veliki broj besplatnih Web strana za učenje na daljinu, sa izuzetno korisnim i raznovrsnim sadržajima. Čuveni MIT (Massachusetts Institute of Technology) je postavio otvoreni sistem za pristup svojim nastavnim sadržajima na adresi <http://ocw.mit.edu>

Za svaku izabranu temu mogu se preuzeti materijali za učenje, ispiti, a opisana su potrebna predznanja i sadržaj kursa. Neki od ovih kurseva imaju i multimedijalne sadržaje koji se nalaze na adresi

<http://ocw.mit.edu/OcwWeb/Global/OCWHelp/avocw.htm>.

Pre pregleda ovih materijala student može da preuzme propratnu dokumentaciju kako bi imao detaljniji uvid u materiju.

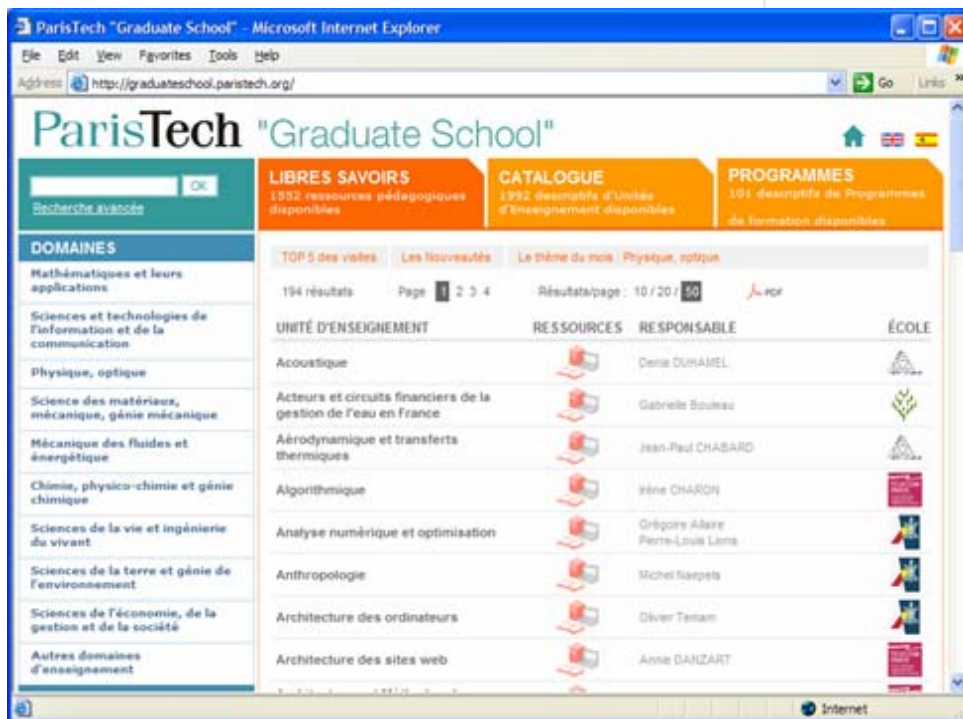
Drugi primer Web lokacije koja daje pristup obrazovnim sadržajima jeste Web lokacija obrazovne institucije tehničkih nauka „ParisTech“ <http://graduateschool.paristech.org>, koja takođe nudi preuzimanje različitih materijala za učenje na francuskom jeziku.

Da bi se na mreži napravilo ovakvo virtuelno okruženje za učenje, osmišljen je softver koji omogućava pravljenje i čuvanje multimedijalnih obrazovnih materijala u elektronskom obliku, pojedinačno dostavljanje ovih materijala i zadataka učenicima i testiranje znanja učenika. Svi rezultati učenja moraju se za svakog učenika beležiti u bazu podataka radi praćenja i analize procesa učenja. Komunikacija između učenika i nastavnika obavlja se elektronskom poštom ili putem foruma na kojima učestvuju, razmenjuju mišljenja i saraduju svi učenici iz grupe. Ovakav zatvoren i kontrolisan sistem e-učenja, koji dobro modelira stimulatívno okruženje za učenje, naziva se Learning Management System (LMS). Dobar LMS sistem treba da bude standardizovan, odnosno treba da podržava SCORM

(Sharable Content Object Reference Model) koji predstavlja skup standarda i pravila za učenje zasnovano na Webu.

U sledećem nastavku ovog serijala biće reči o SCORM standardu. *MM*

Ovi primeri predstavljaju jednosmerne i jednostavne primere e-učenja gde ne postoji interakcija između nastavnika i učenika, niti između učenika. Stimulativno okruženje za učenje, bilo u učionici ili na mreži, mora da omogući transfer znanja od nastavnika ka učeniku, ali i mogućnost komunikacije između nastavnika i učenika radi razjašnjavanja i nadogradnje znanja. Učenje u grupi vršnjaka i saradnja učenika pri učenju deo je stimulatívno okruženja za učenje.

Mala škola programiranja C# (1)

Uvod

Namena ovog serijala jeste da nastavnike informatike i programiranja uputi u tematiku programiranja u programskom jeziku C# i u .NET tehnologiju.

Kroz niz primera kojima prethodi teorijska osnova biće obrađeno više različitih aspekata i tipova aplikacija koje se mogu realizovati, što uključuje konzolne i Windows aplikacije, kreiranje biblioteka klasa i pristup Microsoft SQL Server bazi podataka.

Platforma u kojoj se radi jeste Microsoft Visual C# 2005 Express Edition i Microsoft SQL Server 2005 Express Edition. Odlučili smo da koristimo express izdanja jer su besplatna i mogu se preuzeti sa Microsoft Web lokacije. Naravno, svi primeri će ispravno funkcionisati i u bilo kojoj drugoj verziji programa Microsoft Visual Studio 2005.

Express alatke

Microsoft je kreirao niz besplatnih, express izdanja svojih razvojnih alatki i SQL Server baze podataka sa idejom da svima omogući učenje, testiranje i kreiranje aplikacija u .NET framework okruženju. Ovo ne znači da se u express alatkama ne mogu napraviti ozbiljne aplikacije, Web lokacije i baze podataka. Naprotiv, dostupna je većina mogućnosti koje postoje i u kompletnoj verziji programa Visual Studio, tako da se mogu kreirati snažne i bogate aplikacije i sistemi sa bazama podataka.

Matična stranica za sve Express alatke je:

<http://msdn.microsoft.com/vstudio/express/>. Web stranica sa koje možete preuzeti C# Express je:

<http://msdn.microsoft.com/vstudio/express/visualcsharp/download/>.

Instalaciju možete izvršiti sa Interneta ili preuzeti sadržaj kompletnog instalacionog CD-a. Druga opcija je bolja, jer kada jednom preuzmete instalaciju možete je kopirati na onoliko diskova koliko vam je potrebno za školu, učenike i nastavnike.

Kada otvorite navedenu stranicu, kliknite na vezu „*uputstva za ručnu instalaciju*“ (*manual installation instructions*) koja vas vodi na lokaciju gde možete preuzeti kompletnu instalaciju u IMG ili ISO formatu. Svi popularni programi za kopiranje kompaktnih diskova podržavaju oba formata. Veličina instalacije je približno 435 MB.

File Packaging and Download Paths

Each Express Edition is packaged in its entirety, including all optional components, as an image (img or iso) file. Below are links to the individual image files for each Express Edition.

Product	Total Size	Download	CRC Number
Visual Web Developer 2005 Express Edition	449,848 KB	.IMG File .ISO File	F972C10F
Visual Basic 2005 Express Edition	445,282 KB	.IMG File .ISO File	BAC91B78
Visual C# 2005 Express Edition	445,282 KB	.IMG File .ISO File	55884F2C
Visual C++ 2005 Express Edition	474,686 KB	.IMG File .ISO File	3DE23D4A
Visual J# 2005 Express Edition	448,702 KB	.IMG File .ISO File	91B03EA5

Tehnologija

Microsoft je predstavio .NET tehnologiju 2000. godine, uz prvu verziju programa Visual Studio 2000 i .NET Framework 1.0. Kasnije je usledila verzija programa 2003 Visual Studio i 1.1 .NET Framework. Trenutno su aktuelne verzije 2005 Visual Studio, odnosno 2.0 .NET Framework.

.NET Framework predstavlja obiman skup klasa koje se koriste u programiranju različitih tipova aplikacija. Sve klase su grupisane u takozvane imenovane prostore (named spaces) radi lakšeg snalaženja i efikasnijeg rada. Na primer, klase za rad sa SQL bazom podataka nalaze se u imenovanom prostoru System.Data.SqlClient, klase za rad sa datotekama nalaze se u prostoru System.IO i tako dalje. Sve što vam ikada može zatrebati gotovo sigurno se može pronaći ovde. Ako ne postoji, može se napisati od početka ili naslediti funkcionalnost postojećih klasa.

Nepravilno je govoriti o C#, a ne pomenuti *Andersa Hejlsberga*, koji je glavni arhitekta i projektant ovog jezika i učesnik u razvoju .NET tehnologije. Rođen u Danskoj 1961. godine, programer koji je početkom osamdesetih godina 20. veka napisao čuveni Turbo Pascal, a kasnije projektovao Delphi. 1996. godine Anders se pridružio korporaciji Microsoft gde je i razvio programski jezik J++ i biblioteku klasa „Windows Foundation Classes“.

.NET programski jezici mogu pristupiti svim ovim klasama i u tom smislu su prilično ravnopravni, bez obzira na to da li koristite Visual Basic .NET, C#, Fortran .NET ili neki drugi programski jezik. Razlika između jezika svodi se na sintaksu, strukturu i lični izbor. Trenutno su svi najčešće korišćeni programski jezici prilagođeni .NET tehnologiji.

Programski jezik C# se izdvaja od drugih i smatra se prirodnim za .NET okruženje. Ovaj programski jezik je nastao kao potpuno nov i nije opterećen kompatibilnošću sa ranijim verzijama. Radno okruženje Visual Studio je u potpunosti napisano baš u C# jeziku. On je moderno strukturiran, potpuno objektno orijentisan, zasnovan na C++ jeziku i zvanično prihvaćen kao standard od strane organizacija ECMA (*European Computer Manufacturers Association*) i ISO (*International Organization for Standardization*).

.NET prevođenje

Prilikom prevođenja koda napisanog u bilo kojem programskom jeziku postoje dve mogućnosti: prevodioci i tumači.

Prevodioci prevode izvorni kôd direktno u mašinski kôd procesora. U slučaju tumača se prilikom pokretanja programa prevodi linija po linija - kako se program izvršava. NET je tumač, ali ne vrši prevođenje direktno u mašinski jezik procesora, već u takozvani MSIL (Microsoft Intermediate Language). Po pokretanju programa na scenu stupa JIT (Just In Time) prevodilac, koji dalje prevodi MSIL u mašinski jezik procesora i izvršava ga. Ovakva slojevita arhitektura omogućava portabilnost .NET aplikacija između različitih operativnih sistema u budućnosti.

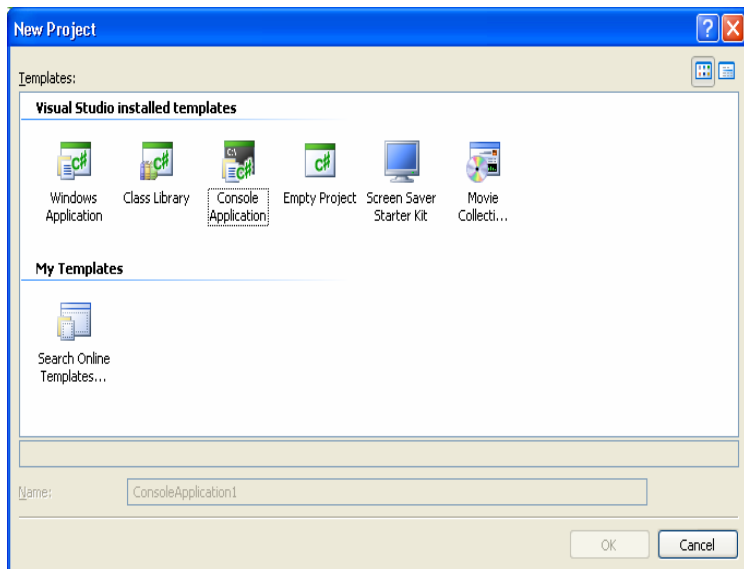
The screenshot shows the Microsoft Visual C# 2005 Express Edition Start Page. The page is divided into several sections:

- Recent Projects:** A section with a red circle '2' and a 'Project...' button with a red circle '1'.
- Getting Started:** A section with a red circle '3' and a list of links: 'What's new in C# 2005?', 'Create Your First Application', 'Use a Starter Kit', 'How Do I...?', 'Learn Visual C#', 'Connect With the Community', and 'Download Additional Content'.
- MSDN: Visual C# 2005 Express Edition:** A section with a red circle '4' and a list of articles: 'Learn how to use Settings in C#', 'How To: Item Template Customization', 'XNA Game Studio Express: Bringing Game Development to the Mass...', 'Get the New Robotics Studio CTP', 'That's Totally Disco!', and 'Video Series: Absolute Beginners Guide to Visual C# 2005 Express E...'. Each article includes a date and time stamp.

The browser window title is 'Start Page - Microsoft Visual C# 2005 Express Edition'. The taskbar at the bottom shows the 'start' button, the active window, and the system tray with 'EN' and '13:35'.

Početak

Za početak je potreban operativni sistem Windows XP i instaliran C# Express 2005. Kada se pokrene radno okruženje, na uvodnom ekranu postoje opcije za kreiranje novog ili otvaranje postojećeg projekta (1). Takođe, tu se nalazi i lista prethodno otvorenih projekata (2) koja je sada prazna. Veoma su korisna i okna sa vezama za početnike (3) i najnovijim vestima (4) koje se automatski ažurira ako postoji Internet veza.

Potrebno je kliknuti na vezu *Kreiraj: Projekat...* (*Create: Project...*), čime se otvara dijalog u kome treba izabrati tip projekta kao što je prikazano na prethodnoj slici.

Tri osnovna tipa projekta su:

- Windows aplikacija (Windows application) predstavlja standardnu Windows aplikaciju koja se može samostalno pokretati na računaru.
- Biblioteka klasa (Class Library) je biblioteka klasa sa svojim funkcijama i drugim elementima. Ovaj projekat ne može se samostalno pokrenuti, već ga pokreću i koriste drugi tipovi projekata.
- Aplikacija konzole (Console Application) takođe Windows aplikacija, ali bez grafičkog korisničkog interfejsa. Komunikacija se odvija isključivo sa komandne linije.

Ostali tipovi predstavljaju samo različite predloške i demo aplikacije uz mogućnost pronalazjenja drugih predložaka projekata na Internetu.

Za početak, kao najjednostavniji tip aplikacije, treba izabrati stavku „Aplikacija konzole“ (Console Application) i kliknuti na dugme „U redu“ (OK).

Sve linije primera koda u ovom članku su prikazane **crvenom bojom**, a kôd koji je automatski generisalo radno okruženje prikazan je sivom bojom.

Posle par momenata se otvara prozor za pisanje koda sa već ispisanim kosturom aplikacije. Potrebno je obratiti pažnju na liniju `static void Main(string[] args)`. Ona definiše glavnu (Main) funkciju koja se prva pokreće prilikom pokretanja programa. U telu ove funkcije treba upisati kôd koji je potrebno izvršiti. Telo funkcije je definisano početnom `{` i završnom `}` velikom zagradom, što predstavlja način na koji se obeležava početak i kraj svih segmenata u C# jeziku.

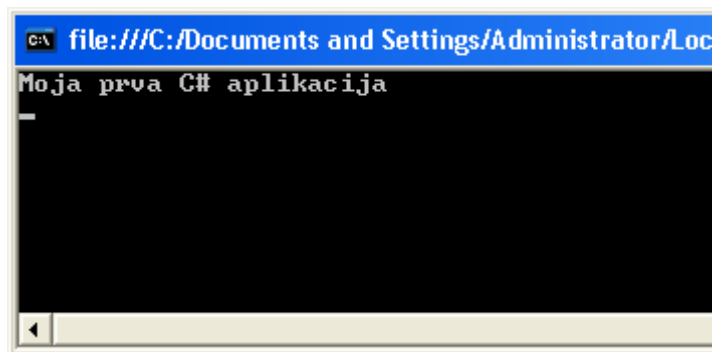
Da biste probali jednostavan ispis na ekranu, u okviru velikih zagrada upišite tekst tačno kao što je prikazano:

```
class Program
{
    static void Main(string[] args)
    {
        Console.WriteLine ("Moja prva C# aplikacija");
        Console.ReadKey ();
    }
}
```

Imajte na umu da C# razlikuje mala i velika slova!

Pokretanje aplikacije iz radnog okruženja vrši se pomoću funkcijskog tastera **F5** na tastaturi. Ako je kôd ispravno napisan, pojavljuje se prozor komandne linije sa ispisanim tekstom:

Pritisnite bilo koji taster čime se zatvara prozor komandne linije, odnosno zaustavlja aplikacija.

Analiza koda:

Linija: `Console.WriteLine("Moja prva C# aplikacija");`
 je „odgovorna“ za ispis teksta. **Console** objekt predstavlja prozor komandne linije, dok je **WriteLine** metod ovog objekta kojim se ispisuje tekst. Kasnije ćemo videti šta su klasa, objekat i metoda klase. Očigledno, parametar metode **WriteLine** je tekst koji želimo da se ispiše.

Linija: `Console.ReadKey();`
 postoji samo da bi se napravila pauza. Bez nje bi se otvorio prozor komandne linije, ispisao tekst i prozor bi se odmah zatvorio jer se aplikacija završila. Slično kao i u prethodnoj liniji koristi se objekat **Console**, a ovog puta metod **ReadKey** koji čeka da korisnik pritisne taster na tastaturi. *Pokušajte da obrišete ovu liniju i pokrenete program i vidite šta se događa.*

Za pojmove: klasa, objekat, objektno programiranje, nasleđivanje, metodi i slično čuli ste ili pročitali u literaturi i oni (po mom iskustvu) izazivaju odbojnost ka objektnom programiranju, bez obzira na to da li ste početnik ili profesionalac. Ne treba se tako osećati jer objektno programiranje predstavlja način razmišljanja koje je najbliže svakodnevnom iskustvu i najuspešnije modelira stvarnost.

U sledećem nastavku serijala o programiranju bavićemo se baš ovim pojmovima jer oni predstavljaju okosnicu u C# programiranju. *MM*

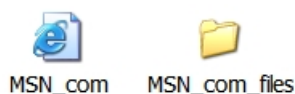
? Pitanje Odgovor

Kako sačuvati Web stranu?

Da bi pregledali Web stranu i kada niste na priključeni na Internet, u pregledaču stranica (npr. Internet Explorer-u), treba izabrati: Datoteka(*eng. File*)>Sačuvaj kao... (*eng. Save as...*) i u padajućoj listi izabrati jednu od opcija:

Web stranica (*.html)

ako treba sačuvati stranu baš onako kako se vidi, ali sa tekstem u fajlu a slikama i tabelama u fascikli koja se automatski napravi:

Web arhiv (*.mht)

ako treba ako treba sačuvati stranu baš onako kako se vidi, sa slikom, tabelama i tekstem u istom fajlu:

Tekstualna datoteka (*.txt)

ako treba sačuvati samo tekst sa Web strane:

Ako ceo sadržaj Web stranice ili samo njen deo treba ubaciti u dokument MS Office programa (npr. MS Word ili MS PowerPoint), treba levim tasterom miša selektovati slike i tekst koji se kopiraju, a zatim ih kopirati klikom na desni taster miša i izborom komande Kopiraj (*eng. Copy*). Zatim se u programu u koji treba uneti ove sadržaje klikne desnim tasterom miša na mesto ubacivanja sadržaja i komandom Nalepi (*eng. Paste*) prenese željeni sadržaj.

Izrada školskog lista

Microsoft Publisher

Microsoft Publisher 2003 je jednostavan program za izradu štampanih i elektronskih publikacija. Jednostavnost ovog programa čini ga idealnim izborom za pravljenje školskog lista, bilo da list treba da bude odštampan ili se planira da bude distribuiran na elektronske adrese učenika, nastavnika i roditelja.

bude odštampan ili se planira da bude distribuiran na elektronske adrese učenika, nastavnika i roditelja.

Svrha i sadržaj školskog lista

Svrha školskog lista jeste da roditeljima, učenicima i nastavnicima obezbedi informacije o radu škole. Na taj način se gradi odnos škole sa učenicima, roditeljima i lokalnom zajednicom. Treba odlučiti koliko vremena i novca škola može da uloži u štampanje lista, od čega će zavisiti učestalost objavljivanja školskog lista, njegov tiraž i obimnost. Troškovi su znatno manji ako se list šalje na elektronske adrese zainteresovanih primalaca.

Prvo se bira naziv školskog lista, a zatim se može odabrati tema kojoj je broj posvećen. Koja je najvažnija poruka koju škola želi da prenese roditeljima i lokalnoj zajednici? List treba da informiše o najvažnijim događajima u školi, o obrazovnoj politici i akcijama koje se sprovode u republici i opštini, radu školskog odbora, nastavničkog veća i učeničkog parlamenta.

Informacije o radu škole, novostima i postignutom uspehu mogu se organizovati po razredima ili odeljenjima ili se mogu napisati članci sa obaveštenjima vezanim za redovnu nastavu, rezultatima rada učeničkih sekcija, odabranim radovima učenika i sl.

Aktivno angažovanje učenika u pravljenju školskog lista uvek je dobar izbor, a nastavnici samo usmeravaju i pomažu njihov rad. Uvodna reč direktora škole ili predstavnika roditelja daje zvanični ton školskom listu. Među člancima koji su zastupljeni u školskom listu mogu biti obaveštenja o načinu na koji roditelj utiče na izbor izbornog predmeta, sekcijama koje su zastupljene u školi, obaveštenja o vannastavnim aktivnostima i podršci koju roditelj i škola treba da omoguće za razvijanje individualnih sklonosti učenika.

Obaveštenja o izboru ponuđača za ekskurziju ili obaveštenja za roditelje o pripremama za jednodnevni izlet ili pripremama koje škola organizuje za prijemni ispit u srednju školu ili fakultet jesu teme koje interesuju roditelje. Najlepši i najčitaniji deo školskog lista uvek su radovi učenika.

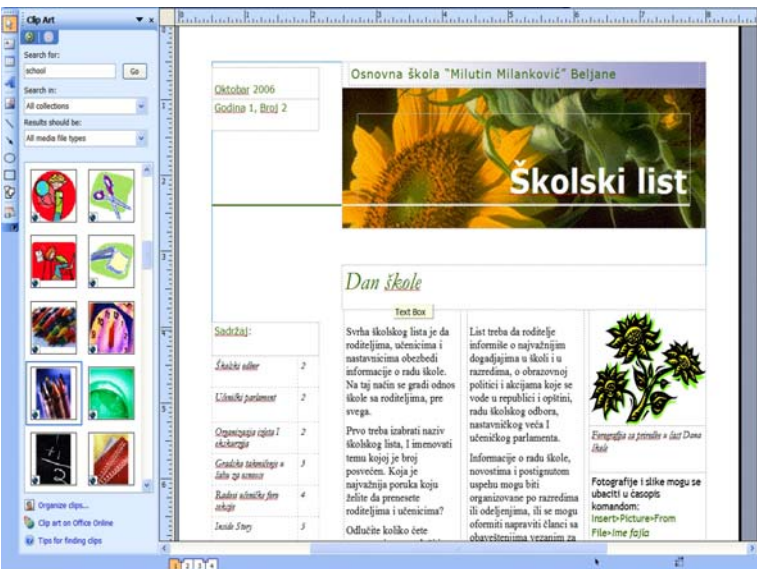
Predstavljanje odeljenja u školi ili uspešnog učenika može biti stimulatивно za dalji razvoj učenika i kreiranje atmosfere pozitivnog takmičenja u školi. Informisanje roditelja o akcijama u kojima škola učestvuje, kao što su akcije prevencije bolesti ili akcije ekološkog tipa, može biti povezano sa predstavljanjem odeljenja koja su se u ovim akcijama angažovala. Moguće je predstaviti učenike koji imaju probleme kao što su zdravstvene smetnje ili otežani uslovi života radi pokretanja akcija za pomoć i boljeg razumevanja u okolini u kojoj žive. Predstavljanje novih nastavnika i učenika kroz školski list olakšaće komunikaciju roditelja sa nastavnicima i odeljenjem u kojem svoje školsko vreme provodi njihovo dete.

Priprema školskog lista za štampu u programu Microsoft Publisher

Kada nastavnici i učenici pripreme tekstove i slike za školski list, ostaje da ih pripreme za štampu ili elektronsku distribuciju, što je najbolje uraditi u programu MS Publisher.

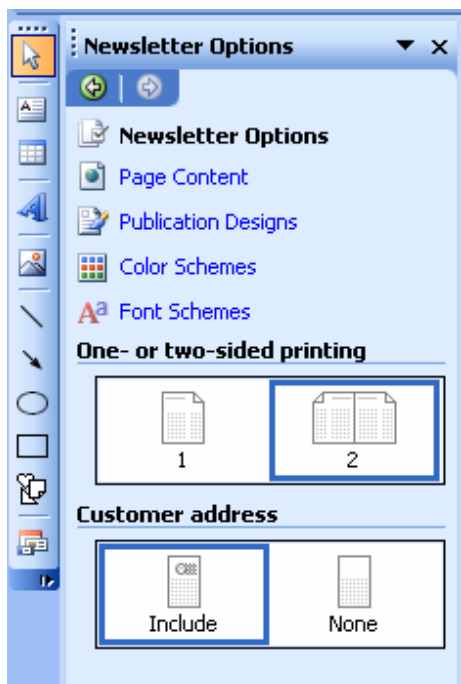
Radno okruženje programa Publisher je slično okruženju drugih Microsoft Office 2003 programa. Program sadrži predloške profesionalnih publikacija, šema boja, galerija stilova, slika, pisama, pozadina Web stranica, animiranih GIF slika, zvukova i drugo koji olakšavaju izradu publikacija.

Po pokretanju programa Publisher treba odabrati jednu od opcija za izbor tipa publikacija od četiri ponuđene: za štampu, za Web ili e-poštu, neki od skupova dizajna ili praznu publikaciju. Zatim se vrši izbor iz grupe ponuđenih predložaka. Za izradu školskog lista najbolje je izabrati neki od predložaka iz grupe „Bilten“ (eng. Newsletter). U primeru na slici izabran je šablon „Letnji bilten“ (Summer Newsletter).

Izrada školskog lista počinje unosom informacija o školi. Ponudeni tekst možete menjati, ali možete i ukloniti ponudene okvire za tekst ili dodati nove. Publisher koristi četiri vrste okvira: okvire za za unos običnog teksta pasusa, tabele, WordArt za unos WordArt teksta i okvire za postavljanje slika. Alatke za izradu ovih okvira i drugih objekata nalaze se na paleti „Objekat“ (Object).

Klikom na odgovarajući okvir bira se predloženi tekst koji nestaje kada počnete da unosite svoj tekst. Ukoliko tekst ne može da stane u ponudeni okvir, veličina okvira može se promeniti pomeranjem karakterističnih tačaka koje se nalaze u uglovima ili na sredini stranica okvira. Oblikovanje teksta je slično kao u programu Microsoft Word.

- **Select Objects** Izbor objekata
- **Text Box** Umetanje okvira za tekst
- **Insert Table...** Umetanje okvira za tabele
- **WordArt...** Umetanje WordArt teksta
- **Picture Frame** Umetanje okvira za sliku
- **Line** Crtanje linija
- **Arrow** Crtanje strelica
- **Oval** Crtanje elipse ili kruga
- **Rectangle** Crtanje pravougaonika ili kvadrata
- **AutoShapes** Umetanje automatskih oblika
- **Design Gallery Object...** Umetanje objekta dizajnerske galerije

Tekst u programu Word može se prebaciti u publikaciju izborom stavke „Uvezi Word dokument“ (Import Word Document) i prikladnog predložka. Word dokument može se uvesti i kao datoteka u bilo koji predložak.

Umetanje slika u publikaciju moguće je izvršiti na već ponuđenom mestu u predložku, ali i na bilo kojem drugom mestu. Da biste postavili novu sliku preko slike predložka, kliknite desnim tasterom miša na sliku i izaberite stavku „Promeni sliku“ (Change Picture) i lokaciju sa koje ćete umetnuti sliku - „Clip Art“ (Clip Art), „Iz datoteke“ (From File), „Iz skenera ili fotoaparata“ (From Scanner or Camera). Da bi se dodala slika na novo mesto, prvo se definiše prostor u koji se smešta slika. To se može uraditi izborom stavke „Okvir prazne slike“ (Empty Picture Frame) na paleti „Objekti“ (Objects) u okviru alatke „Okvir slike“ (Picture Frame) i crtanjem pravougaonog prostora za sliku. Zatim se bira i umeće slika iz neke od datoteka. Takođe je moguće prvo umetnuti sliku u dokument, a zatim je prevući na određeno mesto i podesiti njenu visinu i širinu. U zavisnosti od odabranog predložka dokument se sastoji od jedne ili više stranica. Dokumentu se mogu dodati nove stranice izborom stavke „Stranica“ (Page) u meniju „Umetanje“ (Insert) i izborom opcije za umetanje kopije postojeće stranice ili prazne nove stranice.

Stranice možete izbrisati tako što ćete u meniju „Uređivanje“ (Edit) izabrati stavku „Izbrisi stranicu“ (Delete Page) ili im zameniti mesta tako što ćete u istom meniju izabrati stavku „Premesti stranicu“ (Move Page). Jednostavniji način za promenu redosleda stranica jeste izbor određene stranice na statusnoj traci i njeno prevlačenje na odgovarajuće mesto.

Kada se završi dizajn publikacije, poželjno je pokrenuti opciju „Kontrolor dizajna“ (Design Checker) da bi program pregledao da li ima nedostataka u vezi sa postavljenim sadržajem (da li ima preklapanja sadržaja, sadržaja van margina i drugo) i da bi se ti nedostaci otklonili. Još jedna od korisnih alatki je i „Menadžer za grafike“ (Graphics Manager) koja daje informacije o svim slikama u publikaciji (upozorava da određene slike nisu odgovarajućeg kvaliteta za štampu tako da ih treba zameniti kvalitetnijim ako je moguće).

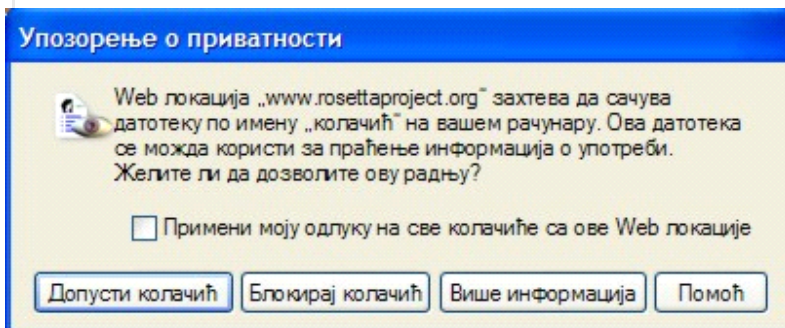
Još jedna stavka bitna za profesionalnu štampu jeste konverzija boja iz RGB ili CMYK u spot boje i obrnuto, što omogućava dijalog „Štampanje u boji“ (Color Printing) koji možete pokrenuti tako što ćete u meniju „Alatke“ (Tools) izabrati stavku „Komerrijalni alati za štampanje“ (Commercial Printing Tools) i „Štampanje u boji“ (Color Printing).

Ovaj kratak opis rada u programu Publisher treba da bude dovoljan za izradu školskog časopisa, naročito za nastavnike i učenike koji su već koristili programe Microsoft Office paketa. Želimo Vam mnogo uspeha u kreiranju školskog lista! *gs*

? Pitanje Odgovor

Šta su kolačići (eng. cookies)?

Neki Web sajtovi kreiraju malu tekstualnu datoteku i čuvaju je na vašem računaru. Ovakva datoteka se zove „kolačić“ i služi za indentifikaciju korisnika pri pristupu Web sajtu, što nekad može biti korisno za korisnika a nekada ugrožava njegovu privatnost. Zato opcije privatnosti u pregledaču treba podesiti najmanje na srednji nivo (Tools>Internet options>Privacy>Medium) a pri pristupu većini Web sajtova treba blokirati kolačiće (uz čekiranje opcije „Primeni moju odluku na sve kolačiće sa ove Web strane“ eng. „Ap“).

Neki Web sajtovi zahtevaju korišćenje kolačića, pa ne može da se koriste usluge Web elektronske pošte ako nije omogućena indentifikacija korisnika kolačićem sa podacima o korisniku.

Dobra prezentacija kao osnova za dobra predavanja

Predavanja podržana multimedijalnim Power Point prezentacijama su daleko efikasnija i zanimljivija od klasičnih. Prezentacija se priprema pre časa i njen prikaz na času omogućava uštedu vremena koje bi bilo utrošeno za pisanje na tabli, a primena multimedijalnih elemenata u prezentaciji zamenjuje primenu očiglednih nastavnih sredstava.

Osim poznavanja tehnike rada u programu PowerPoint potrebno je da nastavnik pri pripremi predavanja i prezentacije ima u vidu i preporuke koje su izložene u ovom tekstu.

Organizacija prezentacije i slajdova

Sadržaj prezentacije treba da bude organizovan logično i da čini celinu, a prezentacija treba da bude pregledna. Prezentacija namenjena predavanju ne treba da sadrži cele, složene rečenice već samo teze! Pri izradi prezentacije bitne pojmove ili ključne reči treba naglasiti (npr. nekom bojom drugačijom od osnovnog teksta) kako bi se privukla pažnja učenika i omogućilo bolje pamćenje.

Zbog preglednosti na slajdovima koji se prikazuju treba da budu izložene samo teze (ceo slajd je vidljiv u prikazu strukture, eng. Outline). Detaljnija objašnjenja uz slajd treba unositi u beleške (eng. Notes) što nastavniku može da pomogne kod pripremanja izlaganja. Ako se ove beleške odštampaju zajedno sa slajdom, mogu se podeliti učenicima kao materijal za učenje. Ovim se učenici oslobađaju hvatanja beleški, koje se kod nekih može svesti na mehaničko prepisivanje teksta sa slajda.

Učenicima će novo gradivo biti mnogo jasnije ako izlaganje nastavnika prati multimedijalna prezentacija. „Slika govori hiljadu reči“ i zato uz tekst u prezentaciju treba ugraditi slike, filmove ili animacije. Naravno, treba naći ravnotežu između teksta i ostalih elemenata slajda. Efekte animacije sadržaja slajdova treba koristiti oprezno jer će imati pozitivan efekat samo ako se upotrebe u pravom trenutku i na pravom mestu. Treba izbegavati efekte koji traju predugo. Sav sadržaj slajda treba da se pojavi odjednom, izuzev kada pojavljivanje jednog po jednog dela može da doprinese boljem razumevanju složene materije.

Prelazak sa jednog na drugi slajd prezentacije namenjene nastavi treba da bude kontrolisan mišem, a ne automatski, jer će onda nastavnik moći da uskladi promenu slajdova sa svojim izlaganjem.

Broj i organizacija slajdova

Dobra prezentacija ne mora da ima puno slajdova, ali mora da sadrži sve teze. Broj slajdova po prezentaciji zavisi od samog gradiva, a može se kretati od 20 do 30 za trideset minuta predavanja.

Prvi slajd treba da sadrži naslov predavanja, naziv predmeta i ime nastavnika. Ako se predavanje izvodi izvan škole, ono treba da sadrži i naziv škole. Mesto i datum nisu obavezni, ali su poželjni. Ako se koristi stara prezentacija, obavezno treba ažurirati datum tako da slušaoci imaju utisak da je prezentacija napravljena baš za njih. Sadržaj prezentacije treba prilagoditi publici.

Na drugom slajdu izlaže se cilj predavanja u kratkim crtama. To može biti sadržaj same prezentacije. Cilj ovog slajda jeste da se učenici upoznaju sa gradivom koje će im biti izloženo.

Na kraju prezentacije uvek treba dati kraći pregled (rezime) onoga što je izloženo i izvući odgovarajuće zaključke. Nakon predavanja može ostati prikazan prvi slajd ili slajd sa literaturom i vezama ka nastavnim materijalima, mogu biti dati podaci o kontaktu i adresa e-pošte nastavnika i sl.

Tekst u slajdovima

Pri unosu teksta na slajdove treba voditi računa da pri prikazu na ekran ili projektovanju slajdova na platno svi elementi moraju biti vidljivi za sve učenike. Preporuka za veličinu teksta je sledeća: naslov 40 tač, podnaslov 36 tač, ostatak teksta 32-24 tač. Zbog preglednosti broj redova teksta po slajdu ne bi trebalo da bude veliki - ne veći od sedam.

Obavezno treba proveriti da li ima pravopisnih i gramatičkih grešaka jer izgled prezentacije govori o profesionalnosti nastavnika koji je priprema.

Multimedijalni elementi prezentacije i njihov uticaj na percepciju i pamćenje slušaoca

Informacija se bolje pamti ako je primljena preko više čula. Informacije primljene čulom vida bolje se pamte od informacija primljenih čulom sluha (više od trećine moždane kore se bavi obradom vizuelnih informacija), pa će slike i filmovi ugrađeni u prezentaciju privući pažnju i omogućiti da učenici zapamte izloženo gradivo neuporedivo bolje nego kad slajdovi nose samo tekst. Pri izboru metoda nastave, ali i pravljenju same prezentacije treba imati u vidu poznatu pedagošku teoriju: „Čovek pamti 10% onoga što pročita, 20% onoga što čuje, 30% onoga što vidi, 40% onoga što čuje i vidi, 50% onoga što prodiskutuje, 70% onoga što iskusi, 95% onoga što predaje“.

Dizajn prezentacije u smislu estetskog utiska teško je oceniti. Ono što se dopada autoru ne mora da se dopadne i slušaocima. Od načina prikazivanja prezentacije zavisi izbor boja. Ako se prezentacija projektuje na platno, treba koristiti svetle pozadine i tamna slova, a ako se koristi za prikazivanje na ekranu, pozadina može da bude tamna, a slova svetla.

Prednost imaju čiste boje nad mešanim. Umesto opšteg šarenila, optimalno je koristiti tri, eventualno četiri boje. Naravno, treba voditi računa o skladu boja. Kod korišćenja boja treba obratiti pažnju na funkciju koja joj se dodeljuje: da li boja treba vizuelno da privuče, da izazove određenu asocijaciju ili da potpomogne brzom čitanju.

Pažnju privlače kombinacije boja slova i pozadine koje imaju veliki koeficijent refleksije tekst-pozadina, na primer:

Pozadina treba da bude ista za sve slajdove prezentacije, a dobro je da slika ili šara pozadine bude diskretna. Neke šare mogu da otežaju čitanje teksta. Dobro je koristiti animacije da bi privukle pažnju. Međutim, to treba činiti umereno jer one ne smeju da odvuču pažnju slušalaca. Previše animacije, jake boje, nedosledan izgled slajdova čine prezentaciju nesređenom i neurednom.

Dobro urađena PowerPoint prezentacija ne garantuje i uspešno predavanje

Pre početka nastave obavezno treba sačuvati prezentaciju na računar sa kojeg će biti projektovana i treba proveriti da li prezentacija funkcioniše na tom računaru (da postoji program za otvaranje prezentacije, da li su instalirani fontovi koji su korišćeni, da li animacije rade itd.). Nastavnik treba da sačuva prezentaciju u svojoj fascikli na zajedničkom računaru da ne bi gubio vreme na pronalaženje datoteke pred sam početak predavanja.

Nastavnik za vreme izlaganja treba da stoji. Time privlači pažnju i uspostavlja kontakt sa učenicima koji slušaju. Izlaganje treba da bude jasno i glasno.

Čitanjem teksta sa prezentacije ne može se zadržati pažnja učenika. Cilj nastavnika jeste da navede učenike na razmišljanje, pa je u toku predavanja dobro postavljati pitanja. Treba paziti na broj slajdova i zadržavanje po jednom slajdu. Vreme za objašnjenje slajda takođe zavisi od sadržaja, a preporučuje se da traje od 1 do 2 minuta.

Izloženi su elementi na koje treba obratiti pažnju pri izradi prezentacije. Jako je važan izbor sadržaja (teza) koji se postavljaju na slajdove, umeća da se kaže dosta sa malo reči, da nastavnik izdvoji bitno od manje bitnog. Dobro je i da nastavnik izdvoji vreme za uvežbavanje predavanja kako bi trajanje izlaganja prilagodio planu časa. Ne zaboravite da svojim primerom nastavnik uči i učenike kako treba pripremati prezentaciju i kako je izlagati! *GS*

Obrazovni materijali na Internetu

Digitalna NBS

<http://www.nbs.bg.ac.yu>

Jezik: srpski

Nastavna oblast: srpski jezik i književnost, istorija, likovna umetnost

Na bogatoj Web lokaciji Narodne biblioteke Srbije nalazi se kolekcija digitalizovanih dokumenata iz arhiva biblioteke kojima se može pristupiti na Web adresi <http://www.digital.nbs.bg.ac.yu>.

Srpska dečija digitalna biblioteka organizovana je po uzrastu deteta, a čitanje se omogućava učitavanjem skeniranih strana iz fonda biblioteke. Zbirka skeniranih knjiga nije velika, kvalitet učitanih stranica nije vrhunski, ali predstavlja ohrabrujući početak.

Među ostalim digitalizovanim dokumentima nalaze se zbirke starih srpskih novina, naučnih časopisa, kartografska građa (sjajna zbirka nekoliko starih atlasa, Beograda na starim mapama i Đenaralštabna karta Srbije), zbirka ploča na 78 obrtaja (ako imate „sporu“ Internet vezu budite strpljivi i sačekajte da biste čuli zvuk sa ovih starih ploča), fotodokumenta (vrlo bogata zbirka sa kolekcijama starih fotografija i razglednica Beograda, kolekcija portreta znamenitih Srba iz XIX veka i druge kolekcije), gravire i likovni materijali, plakati i dokumentacioni materijali, a u odeljku „Razno“ mogu se pronaći digitalne kopije srpskih Ustava od 1835. godine. Svim nastavnicima srpskog jezika i književnosti biće od velike koristi „Tekuća bibliografija Srbije“ i katalozi knjiga na jezicima jugoslovenskih naroda (Katalozi i bibliografije).

Sve datoteke se u neizmenjenom obliku mogu besplatno koristiti u lične svrhe ako se pri tome ne ostvaruje materijalna dobit. U suprotnom, potrebna je pismena saglasnost Narodne biblioteke Srbije.

HowStuffWorks

<http://www.howstuffworks.com/index.htm>

Jezik: engleski

Nastavna oblast: sve

HowStuffWorks je Web lokacija sa popularno pisanim odgovorima na pitanje „Kako radi ...“ koji se mogu koristiti za pripremu časova i osveženje u nastavi različitih predmeta u osnovnoj i srednjoj školi. Lokacija je komercijalna pa vam mogu zasmetati reklame.

Lokacija ima sopstveni pretraživač i zato je najbolje vršiti pretragu unosom ključne reči.

Izdvajamo neka od naučno-popularnih pitanja na koje je dat jednostavan odgovor u odeljku lokacije „Nauka“ (Science): Kako rade 3D naočare? Kako rade avioni? Kako se kamufliraju životinje? Kako dolazi do lavina? Šta je kloniranje? Kako rade hidraulične mašine? Kako se primenjuje hipnoza? Šta su meduze? Kako rade laseri? Kako nastaju munje?

U odeljku posvećenom zdravlju (eng. Health) možete saznati šta su alergije, kako radi veštačko srce, kako deluju vitamin B ili nikotin, kako deluju korektivna sočiva... U odeljku posvećenom elektronici (eng. Electronic Stuff) i računarima (eng. Computer Stuff) predstavljene su već klasične elektronske komponente kao što su LED diode i kondenzatori, ali i tehnologije XXI veka: Bluetooth, virusi za mobilne telefone, MP3 kompresiji i dr. U odeljku posvećenom ekonomiji (eng. Money Stuff) između ostalog je objašnjeno kako rade kreditne kartice i kako se vrši elektronsko plaćanje, a ima i saveta o pravljenju marketinških planova ili promociji biznisa na Internetu. U odeljku „Stvari za kuću“ (eng. Home stuff) objašnjeno je kako rade mnogi kućni aparati, a u odeljku „Zabava“ (eng. Entertainment Stuff) možete pročitati o hokeju, olimpijskoj baklji ili električnim gitarama.

Osnovane su sumnje mnogih nastavnika da učenici koji znaju engleski jezik nekad bez bilo kakve izmene prepisuju sadržaje sa ove lokacije za svoje domaće zadatke i projekte!

Web Gallery of Art

<http://www.wga.hu/index1.html>

Jezik: engleski i mađarski

Nastavna oblast: Umetnost

Bogata i lepo organizovana baza digitalnih reprodukcija značajnih likovnih dela nastalih u zapadnoj Evropi od dvanaestog do devetnaestog veka, sa naglaskom na period renesanse. Baza je namenski napravljena kao resurs za studente i nastavnike koji proučavaju istoriju umetnosti. Dozvoljeno je korišćenje slika u obrazovne svrhe bez materijalne naknade, a sve slike imaju visoku rezoluciju.

Na lokaciji je dostupan je katalog sa više od 15.000 zastupljenih slika (u odeljku „Informacije“, eng. Info), a baza se može pretraživati po nazivu dela, autoru, slikarskoj školi, periodu u kojem je nastala, vrsti likovnog dela ili muzeju u čijoj se kolekciji nalazi („Pretraga“, eng. Search).

Osim pristupa odabranim digitalnim reprodukcijama, virtualne izložbe prate i objašnjenja umetničkog nasleđa i istorijskih okolnosti u kojima su nastale, sa čitavim prikazima velikih umetničkih spomenika kao što je Sikstinska kapela („Vođeni obilasci“, eng. Guided Tours).

Svaka od digitalnih reprodukcija može se poslati na odabranu adresu e-pošte primaoca u obliku elektronske razglednice (Postcard). Dostupan je i rečnik termina koji se često upotrebljavaju u likovnoj umetnosti, sa nazivima poznatih crkava, muzeja i likovnih škola (Glossary). Klasična muzika koja se čuje u pozadini kada pristupite Web lokaciji može se promeniti ili isključiti pritiskom na taster Esc (Music). Razmena mišljenja o temama vezanim za istoriju umetnosti obavlja se na mrežnom forumu (Forums).

Molecular Expressions™<http://micro.magnet.fsu.edu/dna/index.html>

Jezik: engleski

Nastavna oblast: Biologija, fizika, hemija, elektrotehnika

Web lokacija posvećena optičkoj i digitalnoj mikroskopiji sa obiljem fotografija, java apleta, MPEG filmova i lekcija koji se mogu iskoristiti u obrazovne svrhe, pre svega u nastavi biologije, fizike i hemije.

Nećete se pokajati ako provedete vreme istražujući ovu obimnu Web lokaciju sa mnoštvom galerija. Izdajamo deo lokacije posvećen nauci i svetlosti (Science, Optics & You) namenjen učenicima i nastavnicima, sa vremenskim pregledom važnih naučnih otkrića o fizici svetlosti (Timeline in Optics), pionirima optike (Pioneers in Optics), lekcijama o svetlosti i boji, uputstvima za nastavnike o ogledima vezanim za svetlost (Teacher Resources) te sjajnim interaktivnim java apletima koji dozvoljavaju promene uslova virtuelnih eksperimenata, plastično dočaravajući promenu rezultata nastalih usled unetih promena (Interactive Java Tutorials). Digitalni filmovi kretanja mikroskopskih organizama u vodi bare (<http://www.microscopyu.com/moviegallery/pondscum/index.html>), fotografije DNK-a (<http://micro.magnet.fsu.edu/dna/index.html>), strukture ćelija i virusa (<http://micro.magnet.fsu.edu/cells/index.html>), rad sa virtuelnim elektronskim mikroskopom samo su neki od resursa za nastavu biologije (<http://micro.magnet.fsu.edu/primer/java/electronmicroscopy/magnify1/index.html>).

Inteaktivni java apleti povezani sa elektromagnetikom su veoma dobri (<http://micro.magnet.fsu.edu/electromag/java/index.html>), a izdajamo i prikaz FET tranzistora (<http://micro.magnet.fsu.edu/electromag/java/transistor/index.html>). Jedna galerija je posvećena slikama i filmovima o kristalima i procesu kristalizacije (<http://micro.magnet.fsu.edu/moviegallery/chemicalcrystals.html>).

Svim nastavnicima od srca preporučujemo da pogledaju logaritamsko pomeranje kroz prostor – od pogleda na Mlečni put sa udaljenosti 10 miliona godina od Zemlje, preko pogleda na list veličine par centimetara i mikrometerske ćelije lista, do jezgra atoma (<http://micro.magnet.fsu.edu/primer/java/scienceopticsu/powersof10/index.html>)

Preslovljavanje ćirilice
u latinicu
i obratno

Za preslovljavanje ćiriličnog teksta u latinični ili obratno dovoljno je instalirati besplatan program translit.exe koji se može preuzeti sa Microsoft sajta.

Po instalaciji program se ugrađuje u Office paket i preslovljavanje se obavlja jednostavnim selektovanjem teksta i klikom na odgovarajuću od dve ikonice koje se pojavljuju sa svakim pokretanjem Office programa.

Čas informatike (1) Istraživanje svetske komunikacione mreže

U ovom serijalu dajemo predlog za izvođenje nekoliko časova informatike, sa spremljenim pripremama za nastavnika, materijalima iz kojih učenici uče, stranama za beleške učenika i testom znanja. Materijale za učenike možete odštampati i podeliti učenicima.

Istraživanje svetske komunikacione mreže Priprema za nastavnike

U ovom poglavlju učenici će istražiti svetsku komunikaciju mrežu. U prvom poglavlju su im predstavljene mreže. U ovom poglavlju počinju da uviđaju praktičnu svrhu onoga što je najpopularnija i najveća računarska mreža, Internet.

POTREBNO VREME ZA OVO POGLAVLJE:

4 školska časa računajući i praktične vežbe

U ovom poglavlju učenici će razmatrati sledeća pitanja:

- Kako koristim Web pregledač?
- Šta se nalazi u pregledaču?
- Kako su organizovane Web lokacije?
- Kako da dođem do drugih lokacija?
- Šta je pretraživač?
- Šta da radim sa svim informacijama koje pronađem i kako su one dospele na Web?
- Kako da koristim informacije?
- Da li mogu da slušam muziku, gledam video zapise i igram igre u pregledaču?
- Da li mogu da kupujem na Webu?

Pregled poglavlja

Ovo poglavlje učenicima nudi mogućnost da počnu da koriste najdostupniju i najpopularniju mrežu, Internet. Ovo poglavlje se usredsređuje na Web zato što je on najpopularniji deo Interneta.

Šta treba prethodno uraditi

Završite Poglavlje 1 pre nego što krenete sa nastavom na ovom poglavlju tako da bi učenici mogli da razumeju osnovne koncepte mreža.

Tehnološki resursi u učionici

- Učenici moraju da imaju računare sa pristupom Internetu da bi prešli sve zadatke u ovom poglavlju.
- Na svakom od računara mora da postoji instaliran pregledač za Internet, kao što je Microsoft Internet Explorer. Ovaj kurs koristi najnoviju verziju pregledača.

Materijali za instruktore

Preporučuje se da predavač ima računar i pristup Internetu. Bilo bi veoma korisno ako biste mogli da prikazujete sadržaj svog ekrana studentima dok rade na ovom poglavlju.

Preporučene Web lokacije

- Copyright Web lokacija: <http://www.benedict.com>
- Macromedia: <http://www.macromedia.com>
- MusicMatch: <http://www.musicmatch.com>
- US Copyright Office: <http://lcweb.loc.gov/copyright>
- Yahoo Games: <http://games.yahoo.com>
- Favorite Poem Project: <http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>
- National Digital Library Site: <http://memory.loc.gov/>

Dodatni materijali i resursi

Za učenike

- Za definicije pojmova i nepoznate izraze uputite studente na Web lokaciju Webopedia, na adresi <http://www.webopedia.com>
- Tokom trajanja obuke, pogledajte reference na Web adresi: <http://www.kidzonline.org>. Na ovoj lokaciji postoje brojni video zapisi koji će vam pomoći da objasnite osnove Interneta.

Za predavače

- Pogledajte Web lokaciju <http://www.kidzonline.org/TechTraining/morevideo.asp?page=1&sortBy=2&action=prev&UnitQry=Teach%20IT?r=0&sellItem=2> da biste videli interaktivne video zapise.
- Informacije o validnim informacijama na mreži se nalaze na Web lokaciji: <http://www.media-awareness.ca>
- Bele strane se nalaze na lokaciji Cyberethics: http://www.norwich.edu/cyberethics/cyberethics_whitepaper.htm
- Intel Cyberethics: <http://www97.intel.com/education>
- Cybersmart Cyberethics: <http://cybersmart.org/for/teachers.asp>
- MLA Standard: <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite5.html>

- APA Standard: <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite6.html>
- Chicago Manual of Style: <http://www.bedfordstmartins.com/online/cite7.html>
- APA Style Guide: <http://www.apastyle.org/elecsourse.html>

Pregled po temama

Sledeći odeljak prati priručnik za studente i u njemu se nalaze dodatni komentari i vežbe koje se mogu koristiti tokom ovog kursa.

Pre nego što započnete sa predavanjem ovog poglavlja, neka učenici, ako je moguće, pogledaju video zapis „Osnove Interneta“ (Internet Basics) koji se nalazi na Web lokaciji Kidz Online. Video zapis traje približno šest minuta i možete ga pronaći na Web adresi: <http://www.kidzonline.org/TechTraining/video.asp?UnitQry=Internet%20Basics>, a zatim kliknite na video zapis pod nazivom „Osnove Interneta“.

Šta je Web pregledač?

Podsetite učenike da na svetskoj komunikacionoj mreži možete na bezbroj načina pogledati dokumente, uključujući one sa slikama, zvučnim zapisom i video zapisom. Naglasite da je pregledač jednostavno još jedan program koji se nalazi na svakom računaru, a koji omogućava korisnicima računara da pogledaju Web stranice na Internetu.

Kako da koristim Web pregledač?

Neka učenici otvore pregledače na svojim računarima i prate šta radite dok im budete pokazivali različite stavke na pregledaču.

Objasnite da postoje drugi pregledači na tržištu, ali da svi oni imaju iste funkcije, čak i ako koriste drugačije termine za funkcije.

Kako da dođem do drugih lokacija?

Jedan od načina da pomognete učenicima da shvate pojam „ime domena“ (domain name) jeste da prikupe spisak svojih omiljenih lokacija. Napišite ih na tabli i neka svaki od učenika objasni URL komponente ostalim učenicima na času.

Kako su organizovane Web lokacije?

Primer za linearnu Web stranicu nalazi se na FDA Web lokaciji za decu koju možete pronaći na mreži na adresi: <http://www.fda.gov/oc/opacom/kids/default.htm>. Ako imate računar u učionici, možete ga iskoristiti da im pokažete lokacije za decu. Otvorite tu Web lokaciju i kliknite na veze kako biste pokazali učenicima kako izgleda Web lokacija. Da biste pokazali kako izgleda stablo Weba, koristite Web lokaciju JES & Co koja se nalazi na adresi: (<http://www.jesandco.org>). Možete uputiti učenike na postojeće stablo Web lokacije tako što ćete pogledati Web lokaciju PBS Kids koja se nalazi na mreži na adresi: <http://pbskids.org>. Ponovo otvorite tu Web lokaciju i pokažite učenicima na koji način se mogu kretati kroz nju.

Primer za nasumičnu Web lokaciju je Microsoft lokacija koja se može pronaći na adresi: <http://www.microsoft.com>. Pokažite lokaciju učenicima dok budete razgovarali o nasumičnim lokacijama. Objasnite učenicima šta znači termin početna stranica. Objasnite im da se glavna stranica na Web lokaciji zove i početna stranica. Drugi, međutim, koriste taj termin za definisanje stranica koje se automatski otvaraju kada pokrenete pregledač.

Pre nego što pređete na sledeću temu, neka učenici pogledaju video zapis „Osnove pregledača“ (Browser Basics) koji se nalazi na Web lokaciji Kidz Online. Video zapis možete pronaći na adresi: <http://www.kidzonline.org/TechTraining/video.asp?UnitQry=Browser%20Basics>, a zatim kliknite na video zapis pod nazivom „Osnove pregledača“. Video zapis traje samo četiri minuta.

Kako da pronađem stvari na Webu?

Znate kako da unesete Web adresu u polju za adresu. Možete da kliknete na hiperveze da biste se kretali po stranicama i lokacijama, ali šta ako želite da uradite nešto više od surfovanja Webom? Ako treba da pronađete određene informacije, najbolje mesto za to je neki od mnogobrojnih pretraživača na Webu.

Šta je pretraživač?

Dok budete razgovarali o vrstama pretraživača, bilo bi dobro da se učenici kreću nekim od pretraživača. Na primer, možete izabrati lokaciju <http://search.msn.com> da biste prikazali pretraživač za meta pretragu i <http://www.google.com> da biste prikazali pretraživač za opštu pretragu.

Ako to možete da uradite na školskoj mreži, možda ćete želeti da preuzmete besplatan primerak programa Copernicus pre početka nastave, da biste mogli da pokažete kako se koristi jedan od tih agenata za pretragu nezavisnog proizvođača. Program Copernicus možete pronaći na mreži na Web adresi: <http://www.copernic.com>.

Razgovarajte sa učenicima zašto možete da dobijete različit broj rezultata na različitim pretraživačima. Utvrdite podnaslove „Saveti za pretragu“ i „Stvari koje treba izbegavati na mreži“.

Neka učenici pogledaju video zapis na Web lokaciji Kidz Online o pretraživačima. Možete ga pronaći na mreži na Web lokaciji: <http://www.kidzonline.org/TechTraining/video.asp?UnitQry=Search%20Engines>, a zatim kliknite na video zapis pod nazivom „Pretraživači“ (Search Engines). Video zapis traje približno šest minuta.

Vežba za pretraživač (45min)

1. Uradite ovu vežbu nakon razgovora na času o pretraživačima. Možete podeliti učenike da rade u manjim grupama, a na kraju vežbe će ostalima na času reći šta su naučili. Dajte učenicima radne sveske „Vežba za pretraživač“ kada počnu da rade na ovoj vežbi.

- Dodelite svakoj grupi učenika temu i recite im da koriste jedan pretraživač za meta pretragu i jedan za opštu pretragu. Možda će biti korisno ako svakoj grupi kažete šta treba da urade. Na primer, neka se jedna grupa bavi temom brige o kućnim ljubimcima i recite im da treba da ažuriraju Web lokaciju za jednu veterinarsku kliniku, kao i da objave dobre, korisne savete javnosti.

Druga grupa neka se bavi temom reciklaže i recite im da treba da urade projekat o reciklaži za širu zajednicu ili da zamene postojeći projekat o reciklaži i da treba da obezbede gradskoj vladi tačne informacije. Predloženi scenariji se nalaze u tekstu ispod.

Predloženi pretraživači za meta pretragu su:

- MSN Search: <http://search.msn.com>
- Ask Jeeves: <http://www.ask.com>
- Dog Pile: <http://www.dogpile.com>
- Yahoo!: <http://www.yahoo.com>
- Alta Vista: <http://www.altavista.com>
- Excite: <http://www.excite.com>

Predloženi pretraživači za opštu pretragu su:

- Google: <http://www.google.com>
- Teoma: <http://www.teoma.com>
- Webmyway: <http://www.webmyway.com>

Predložene teme:

- Briga o kućnim ljubimcima (ažuriranje Web lokacije veterinarske ordinacije ili pokušaj da se kupi novi kućni ljubimac)
- Reciklaža (kreiranje plana za reciklažu za grad)
- Zagađenje (pomoć lokalnoj upravi u postavljanju alternativa izvorima zagađenja, na primer smeće koje se pali i zagađenje od izduvnih gasova automobila)
- Muzika (grupa pokušava da oformi novi bend i želi da pronađe koja je vrsta muzike najpopularnija u određenim starosnim dobima ili pokušavaju da sastave časopis za fanove za omiljenog muzičara ili bend)
- Drago kamenje i minerali (oni su lokalna grupa za otkrivanje dragog kamenja i sastavljaju vodič za nove članove sa najboljim mestima za potragu za dragim kamenjem, vrstama dragog kamenja i minerala koji se mogu pronaći u okolini i čak organizovanjem uzbudljivih putovanja za skupljače dragog kamenja)
- Astronomija (oni su grupa astronoma koja vladi prezentuje otkrića o mogućnosti da veći meteor padne na Zemlju)
- Pravljenje nakita (grupa učenika planira da otvori svoju radnju sa nakitom, gde će prodavati proizvode koji sami naprave. Potrebna im je informacija o najboljim materijalima, jednostavnim tehnikama za pravljenje nakita, gde mogu da se pronađu zalihe i kako se postavlja cena proizvoda)

- Čuvanje dece (grupa organizuje klub za čuvanje dece u školi i nudi obuku i certifikat za svoje članove kako bi uverili roditelje da će deca biti bezbedna i da bi im pomogli da dobiju više novca za sertifikovane dadilje).
- Sportovi (grupi je dodeljen zadatak da dodaju još jedan sport u okviru škole. Potrebno je da istraže koji bi sport bio najbolji.)

2. Svaka grupa učenika treba da popuni radni list vežbe „Pretraživač“ i da ga zadrži kada se budete vratili na njega u sledećoj vežbi.

3. Neka učenici podele svoja otkrića sa ostatkom učenika na času.

4. Kada učenici podele svoja otkrića sa ostatkom razreda, razgovarajte sa njima o tome. Zašto je važno da vrše pretragu pomoću različitih pretraživača? Zašto postoji razlika? Neka razmisle o otkrićima do kojih su došli i razgovaraju o načinima na koje mogu da koriste materijale.

BELEŠKA: Učenici će koristiti ove informacije ponovo u sledećoj praktičnoj vežbi da bi radili mnogo opsežniju i kritičkiju vrstu učenja o istim lokacijama kojima su se bavili u prvoj vežbi.

Možda ćete nakon dovršavanja vežbe želeti da ohrabrite učenike da pročitaju datoteke pomoći za izabrane pretraživače. Objasnite im da je svaki pretraživač različit i da će datoteke pomoći objasniti koje određene alatke mogu da koriste da bi dobili najviše od određenih pretraživača.

Ukoliko budete imali vremena, možda ćete poželeti da učenici pogledaju druge video zapise na Web lokaciji Kidz Online o pretragama. Možete ih pronaći na mreži na adresi: <http://www.kidzonline.org/TechTraining/video.asp?UnitQty=Search%20Power>, zatim kliknite na video zapis pod nazivom „Moć pretrage“ (Search Power). On pokriva naprednije teme o pretragama i traje približno pet i po minuta

Šta da radim sa informacijama koje pronađem na Webu i kako su one dospele tamo?

Objasnite učenicima da ne treba da se osećaju zatrpanim prevelikim količinama informacija koje mogu da pronađu na mreži. Objasnite im da ćete im dati smernice za to kako da usmere svoju pretragu i da unapred eliminišu neke Web lokacije.

Objasnite im da treba da imaju na umu da neke stvari nisu istinite iako se nalaze na Internetu. Učenici moraju da uzmu u obzir više faktora, kao što je vrsta Web lokacije i izvor informacija.

Vrste Web lokacija

ako budete prelazili gradivo o vrstama Web lokacija, podstaknite učenike da počnu da se kreću Web lokacijom. Dok budete pregledali svaku Web lokaciju, a pre nego što dođete do odeljka o ispravnosti Web lokacije, postavite učenicima sledeća pitanja. Ova pitanja su u skladu sa stavkama koje ćete pokriti kada dođete do odeljka o ispravnosti Web lokacije i oni će već znati nešto o proceni lokacija. Pitanja koje treba da postavite su sledeća:

- Ko je izvor?
- Koje vrste informacija dobijam od Web lokacije?
- Kada je lokacija kreirana?
- Gde se nalazim?
- Zašto sam ovde?
- Kako mogu da znam da je ovo kvalitetna informacija ili besmislica?

Učenici bi trebalo da utvrde gore pomenute informacije o svim navedenim Web lokacijama:

- Lokacija o advokaturi: <http://www.sierraclub.com>
- Komercijalna lokacija: <http://www.microsoft.com>
- Informativna lokacija: <http://www.fda.gov>
- Zabavna lokacija: <http://zone.msn.com/en/root/freeonline.htm>
- Obrazovna lokacija: <http://www.harvard.edu> ili Web lokacija vaše škole
- Lokacija sa vestima: <http://www.msnbc.msn.com/>
- Lična lokacija: ovo se često menja. Otkrijte da li neki od učenika ima svoju lokaciju koju možete da iskoristite da biste ilustrovali ovaj koncept.

Ispravnost Web lokacije

Uputite učenike na lokacije koje su pokrivene ovim odeljkom o vrstama Web lokacija dok razgovarate o ispravnosti. Objasnite im da su već istražili svaku od lokacija i da bi na osnovu odgovora na pitanja trebalo da razumeju njihovu ispravnost i moguće sklonosti svake od lokacija.

Neka učenici pogledaju video zapis koji se nalazi na Web lokaciji Kidz Online o verodostojnosti. Možete ga pronaći na mreži na adresi: <http://www.kidzonline.org/TechTraining/video.asp?UnitQry=Online%20Credibility>, a zatim kliknite na video zapis pod nazivom „Verodostojnost na mreži“ (Online Credibility). Ovaj video zapis traje nešto više od pet minuta.

Praktična vežba: Vrste Web lokacija i njihova ispravnost (45min)

Dovršite ovu vežbu nakon razgovora o ispravnosti Web lokacije i načinima pomoću kojih učenici mogu da procenjuju Web lokacije. Podelite učenike u nekoliko manjih grupa i nakon odrađene vežbe neka saopšte rezultate ostalim učenicima. Podelite radne listove pod nazivom „Vrste Web lokacija“ i „Ispravnost Web lokacija“ svakoj od grupa.

BELEŠKA: Dajte učenicima radni list „Vrste Web lokacija“ i „Ispravnost Web lokacije“ kada počnu da rade na ovoj vežbi.

1. Neka svaka od grupa pronađe navedene Web lokacije i odgovore na pitanja za svaku od lokacija. Učenici treba da pronađu sledeće Web lokacije:

- <http://www.ediblegear.com>
- <http://cyberspacers.com/home.html>
- <http://www.atacc.ab.ca/makegoodconnections/for7-12.html>
- <http://www.norwich.edu/cyberethics>
- <http://www.rollingstone.com>
- <http://www.expedia.com/daily/deals/hoteldeals.asp>
- <http://entertainment.msn.com/>
- <http://www.whitehouse.gov>
- <http://www.cia.gov>
- <http://www.dell.com>
- <http://www.marinij.com>

2. Kada učenici urade vežbe, neka podele svoja otkrića sa ostatkom razreda. Da li uočavaju zajedničke stvari na svim ovim Web lokacijama? Šta su otkrili o navigaciji na Web lokacijama? Navedite ih da razgovaraju o svojim omiljenim lokacijama koje su posetili i neka objasne zašto je to tako. Neka razgovaraju o lokacijama koje su im najmanje omiljene među posećenima i neka objasne zašto je to tako.

Kako mogu da koristim ove informacije? Da li su one zaštićene? Da li je korišćenje informacija sa Interneta isto što i piraterija?

Postoje brojne Web lokacije na mreži koje sadrže informacije o etici na mreži, a namenjene su nastavnicima i učenicima. Pre nego što počnete sa predavanjima ovog odeljka u okviru ovog poglavlja, možda ćete želeći da pregledate gradivo kako biste mogli da odgovorite na sva pitanja koja vam učenici mogu postaviti.

Predložene Web lokacije za nastavnike su:

- http://www.norwich.edu/cyberethics/cyberethics_whitepaper.htm
- <http://www97.intel.com/education>
- <http://www.cybersmart.org/for/teachers.asp>

Možda ćete takođe želeći da pročitate informacije o zakonu o autorskom pravu na Web lokaciji US Copyright Office's na adresi: <http://lcweb.loc.gov/copyright>.

Razumevanje piraterije i zakona o autorskom pravu

Pitajte učenike da li znaju nekog učenika, bez navođenja njihovih imena, koji su krali tuđ rad? Neka razgovaraju o pirateriji. Zašto piraterija nije moralno opravdana? Na koji način, po njihovom mišljenju, nastavnici mogu da otkriju pirateriju?

Rušenje mitova o zakonu o autorskom pravu

Pregledajte tri pravila za korišćenje informacija na Internetu. Pređite uobičajene mitove i razgovarajte o tome koliko učenici veruju u njih.

Razgovarajte o tome na koje su sve načine učenici koristili informacije na mreži u svojim istraživačkim projektima. Šta bi uradili drugačije nakon ovog kursa?

Vežba Kibernetika

vežba na času, 45 minuta

Neka učenici pregledaju dole navedene lokacije. Tema svake od njih je kibernetika.

1. Pogledajte svaku od lokacija i podstaknite učenike da postavljaju ista pitanja koja su postavljali u prethodnoj vežbi kako bi mogli da procene ispravnost Web lokacije.

<http://www.cyberspacers.com/home.html>

<http://webwisekids.com>

<http://disney.go.com/surfswell/index.html>

<http://cybersmart.org/for/students.asp>

http://www.norwich.edu/cyberethics/e-dog_fun.htm

<http://disney.go.com/cybersafety/tips.html>

2. Kada učenici pregledaju lokacije, neka rade zajedno kako bi došli do svojih pravila o prostoru na Internetu. Neka neko zapisuje ideje na tabli tokom razgovora.

3. Neka učenici razgovaraju o tome da li te lokacije mogu da budu od pomoći roditeljima i nastavnicima kao i učenicima.

Referentne informacije

Možda ćete želeći da pogledate Web lokaciju Univerziteta u Alberti pre nego što počnete da predajete ovaj odeljak. Ona nudi neke dodatne primere i opsežnu listu dodatnih izvora informacija. Možete je pronaći na mreži na adresi:

<http://www.library.ualberta.ca/guides/citation/>.

Objasnite učenicima da postoji nekoliko različitih načina citiranja referentnih materijala. Uobičajeni metodi su MLA, APA i Chicago Manual of Style. Primeri u udžbeniku su MLA stilovi. Razgovarajte o metodi citiranja referenci koji se koristi u vašoj školi.

Šta sve zabavno postoji na svetskoj komunikacionoj mreži?

Naznačite učenicima da su Internet, a posebno Web važne alatke za rad i školu, ali i da predstavljaju važan i sve veći deo sveta zabave.

Da li mogu da slušam muziku na mom pregledaču?

Razgovarajte o Zakonu o autorskom pravu i etici u vezi sa preuzimanjem MP3 datoteka.

Neka učenici posete Web lokaciju <http://www.mp3.com> i neka kao primer reprodukuju jednu od numera sa lokacije putem programa Media Player tako što će kliknuti na vezu za reprodukciju (Play).

Da li mogu da gledam video zapise u pregledaču?

Podsetite učenike na video zapise koje su pogledali tokom kursa. Posetite Web lokaciju Kidz Online i pogledajte dodatne video zapise na Web lokaciji Digital Video. Veza se nalazi na adresi: <http://www.kidzonline.org/TechTraining/video.asp?UnitQry=Digital%20Video>, zatim neka učenici izaberu jedan od video zapisa koji bi želeli da pogledaju.

Možete ih takođe podstaći da pogledaju noviji film i da na mreži pogledaju kratak film o filmu. Na primer, kratak film o filmu „Kralj Artur“ (King Arthur) koji možete pronaći na adresi: <http://kingarthur.movies.go.com/main.html>. Zatim kliknite na vezu „Prikažite kratak film“ (View Trailers) i u okviru kolone Windows Media izaberite odgovarajuću rezoluciju (velika, srednja i mala).

Razgovarajte o korišćenjima video zapisa na Internetu.

Da li mogu da igram igre u pregledaču?

Objasnite učenicima da nisu sve igre besplatne. Razgovarajte o tome koja je razlika između igara za jednog igrača i igara za više igrača na Internetu.

Upoznajte učenike sa nekom od dostupnih igara na mreži na MSN Web lokaciji. Veza se nalazi na adresi:

<http://zone.msn.com/en/root/freeonline.htm>. Objasnite im da im je data mogućnost da igraju igre na mreži tako što će kliknuti na dugme „Odmah igraj“ (Play Now) ili da preuzmu softver na svoje računare. Želite da učenici igraju igre na mreži.

Kada počnu da se igraju, naglasite učenicima da mogu da se pojave reklame. Objasnite su to reklame za druge Web lokacije i da nije neophodno da kliknu na njih da bi igrali igre.

Da li mogu da kupujem stvari na Webu?

Posetite nekoliko lokacija za kupovinu i razgovarajte o razlikama između lokacija za kupovinu i aukciju. Možete posetiti Web lokaciju <http://www.ebay.com> i pokazati učenicima šta je dostupno za aukciju. Objasnite im da im nije dozvoljeno da licitiraju nešto ako nemaju kreditnu karticu i dozvolu od roditelja da kupe nešto na mreži. Takođe možete posetiti glavnu lokaciju sa katalogima, kao što je Web lokacija Spiegel koja se nalazi na adresi: <http://www.spiegel.com> ili Web lokacija United Airlines koja se nalazi na adresi: <http://www.united.com>.

Šta ste naučili o svetskoj komunikacionoj mreži?

U ovoj lekciji učenici su istražili najpopularniji deo Interneta: svetsku komunikacionu mrežu. Web sadrži muziku, video zapise, zvuk, slike i druge multimedijalne opcije što čini nepreglednu kolekciju informacija za poslovanje, obrazovanje i zabavu. Pregledajte ključne koncepte koji su pokriveni u ovom poglavlju, uključujući sledeće:

- Web pregledači
- pretraživači
- valjanost informacija
- krađa podataka i zakon o autorskom pravu
- slušanje muzike pomoću pregledača
- gledanje video zapisa pomoću pregledača
- igranje igara pomoću pregledača
- kupovanje stavki na mreži

Šta je sledeće?

Objasnite učenicima da postoje različite vrste stvari koje se mogu uraditi putem Interneta, kao što je slanje elektronskih poruka. Tim temama će se baviti u sledećem poglavlju.

Dopunske aktivnosti

U sledećim odeljcima proverava se znanje studenata stečeno na časovima. Osim toga, postoji nekoliko aktivnosti koje oni mogu uraditi van učionice kako bi se bolje snašli u stvarnim situacijama.

Termini koje treba znati

oristite beleške za vežbu na kraju poglavlja, uključujući termine za pregled. Kada učenici pronađu definiciju za svaki od termina, potrebno je da ih pređete na čas. Pregledajte sledeće termine:

Robot: takođe poznat pod imenom „pauk“ (program za pretraživanje Interneta). Pogledajte definiciju za pojam „pauk“ u tekstu dole.

Ime domena: ime servera koji čuva sve informacije sa Web lokacije kao što je microsoft.com.

Pretraživač za opštu pretragu (General Purpose Search Engine): pretraživač za širu pretragu koji je idealan za uobičajeno pretraživanje.

Matična stranica: početna stranica Web lokacije.

Hipertekst: veze na Web lokaciji koje vam omogućavaju da se krećete po stranicama. Hipertekst je obično prikazan kao podvučena reč, najčešće plavom bojom.

Hypertext Markup Language (HTML): programski jezik koji se koristi za kreiranje Web stranica.

Hypertext Transfer Protocol (HTTP): skup pravila koja se koriste za slanje i prijem informacija putem svetske komunikacione mreže.

Indeks program: program koji organizuje sve sačuvane informacije jedne Web lokacije radi njihovog pronalaženja. Indeks program je skriven od korisnika.

Interfejs: prozor koji vidite na Web stranici.

Java programski dodatak: mali program koji se otvara unutar pregledača i koji izvršava Java datoteke.

Linearna Web lokacija: organizovana poput knjige u kojoj se krećete od prve ka drugoj stranici i tako dalje.

Pregledač za meta pretragu (Meta search engine): istražuje brojne lokacije za pretraživanje i kombinuje rezultate za vas.

Piraterija: korišćenje nečega što niste vi napravili i stavljanje do znanja drugima da misle da ste to vi napravili.

Javni domen: informacije koje su dostupne besplatno za korišćenje.

Nasumična Web lokacija: izgleda kao da nije organizovana, to je ogromna zbirka informacija koje su povezane kroz različite hiperveze.

Pretraživač: Web lokacije na kojima možete da pronađete određene informacije korišćenjem skupa ključnih reči.

Baza podataka pretraživača: skup svih informacija kojima možete da pristupate. Baza podataka je skrivena od korisnika, ali nju računar pretražuje kada postavite zahtev za pretragu.

Program za pretraživanje Interneta (pauk):

automatizovani program koji se kreće Internetom locirajući Web lokacije i određene Web stranice i koji ih potom dodaje glavnom spisku. Takođe poznat kao „robot“ (bot) ili „Web pauk“ (Webcrawler).

Protočni audio zapis (Streaming audio): audio datoteke koje se reprodukuju u programu putem pregledača pre nego što se čitava datoteka preuzme i koja nastavlja da se šalje na računar sve dok se audio datoteka reprodukuje.

Protočni video zapis (Streaming video): kada reprodukujete video zapise na Internetu bez čekanja da se čitav video zapis preuzme na računar.

Krstarenje Internetom: pregledanje stranica na svetskoj komunikacionoj mreži.

Domen najvišeg nivoa (TLD): sufiks u nazivu domena ukazuje na tip servera koji održava Web lokaciju, kao što je .com ili .edu.

Stablo Web lokacije: organizovano poput porodičnog stabla sa nizom opcija za prikazivanje informacija na Web lokaciji.

Uniform Resource Locator (URL): adresa Web lokacije na svetskoj komunikacionoj mreži, na primer <http://www.microsoft.com>.

Web pregledač: program koji se koristi za pregledanje Web stranica.

Web stranica: pojedinačne stranice koje čine jednu Web lokaciju. Svaka stranica sadrži informacije.

Web lokacija: grupisanje sličnih informacija na svetskoj komunikacionoj mreži. Sastoji se od pojedinačnih Web stranica.

Predložene Web lokacije

- Copyright Web site: <http://www.benedict.com>
- Macromedia: <http://www.macromedia.com>
- MusicMatch: <http://www.musicmatch.com>
- US Copyright Office: <http://lcweb.loc.gov/copyright>
- Favorite Poem Project: <http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>
- National Digital Library: <http://memory.loc.gov>

Kada učenici pregledaju ove lokacije, dajte im da odgovore na pitanja o svakoj lokaciji kako biste proverili jesu li informacije sagledali kritički.

Odgovorite na pitanja za pregled

1. Objasnite vezu između svetske komunikacione mreže i Interneta.

Internet je najveća svetska računarska mreža. To je mreža svih mreža. Svetska komunikaciona mreža je deo Interneta. U pregledaču gledate stranice koje se sastoje od teksta, slika i multimedijalnih sadržaja.

2. U sledećem nazivu domena identifikujte svaku od komponenti.

<http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>

http: hypertext transfer protocol; vrsta resursa
www: vrsta stranice na Internetu; World Wide Web
favoritepoem.org: naziv domena; naziv servera
thevideos: fascikla na serveru koja sadrži Web stranice
index.html: naziv datoteke

3. Naznačite korake koje biste preuzeli ukoliko želite da pretražujete Internet da biste našli informacije o mestu Mount Vernon.

Odgovori mogu biti različiti. Pobrinite se da učenici uvrste informacije o pretraživačima, ključnim rečima i načinu biranja i procenjivanja lokacija koje koriste.

4. Opišite razliku između advokatske, komercijalne i obrazovne lokacije. Ako pronađete informacije o istoj temi na sve tri vrste lokacija, na koji način se mogu razlikovati? Da li biste na različit način koristili informacije?

Advokatska lokacija se koristi da bi se izmenilo javno mnjenje ili da bi se podstakli doprinosi: komercijalne lokacije sadrže reklame i/ili informacije o proizvodima ili uslugama za prodaju. Obrazovne lokacije promovišu specifične obrazovne institucije ili obezbeđuju informacije o školama. Ostali odgovori mogu biti različiti.

5. Opišite značaj etike u virtuelnom svetu. Zašto je važno da dobijete dozvole od vlasnika pre nego što počnete da koristite informacije na Web lokacijama?

Odgovori mogu biti različiti. Pobrinite se da učenici pokriju teme koje se tiču moralnih i pravnih posledica piraterije i ostalih kršenja pravila etike virtuelnog sveta, kao što je nelegalno korišćenje fotografija i audio zapisa.

Učenje u stvarnim situacijama

Neka učenici, kao dodatak vežbama, pogledaju časopise koje imaju kod kuće i dovrše sledeće vežbe, da bi mogli da istraže na koji način je Web deo njihovog svakodnevnog života i da procene informacije koje pronađu u reklamama:

- Navedite lokacije koje sadrže Web adrese u svojim reklamama
- Istražite neke od lokacija
- Procenite Web lokacije korišćenjem vodiča za procenu Web lokacija koji ste usvojili na početku ovog poglavlja
- Neka učenici podele svoja otkrića sa ostalima u razredu
- Pitajte učenike šta misle o sve većem prisustvu Web lokacija u društvu i uticaj koji imaju na naše živote
- Razgovarajte o načinima na koje se Internet i URL adrese Web lokacija mogu koristiti u reklamama, a da im to ide u prilog

Materijal za učenje (za učenike)

Istraživanje svetske komunikacione mreže

U prethodnom poglavlju predstavljen je koncept mreža. Kao što već znate, najveća računarska mreža na svetu je Internet. Najpopularniji deo Interneta je svetska komunikaciona mreža. U ovom poglavlju istražićete Web.

Kada ljudi govore o Internetu, oni zapravo misle na svetsku komunikacionu mrežu. Iako ona nije jedini deo Interneta, svetska komunikaciona mreža je njegov najpopularniji deo. Veoma je važno da razumete kako treba da se krećete Webom pošto on igra sve veću ulogu u umrežavanju. Osim što koriste tehnologiju koju možete pronaći na Internetu, mnoge mreže takođe rade sa resursima na Internetu radi proširivanja usluga i informacija. U ovog poglavlju saznaćete više o svetskoj komunikacionoj mreži.

U ovom poglavlju odgovorićete na sledeća pitanja:

- Kako se koristi Web pregledač?
- Šta se nalazi u pregledaču?
- Kako su organizovane Web lokacije?
- Kako da dođem do drugih Web lokacija?
- Šta je pretraživač?
- Šta treba da radim sa svim informacijama koje pronađem i kako su one dospеле na Web?
- Kako da koristim informacije?
- Da li mogu da slušam muziku, gledam video zapise i igram igre u pregledaču?

Šta je Web pregledač?

Web stranice se kreiraju korišćenjem programskog jezika poznatog pod nazivom HTML (HyperText Markup Language), a vi ih prikazujete pomoću posebnog programa koji se zove Web pregledač. Jedan od najpopularnijih Web pregledača danas jeste Microsoft Internet Explorer.

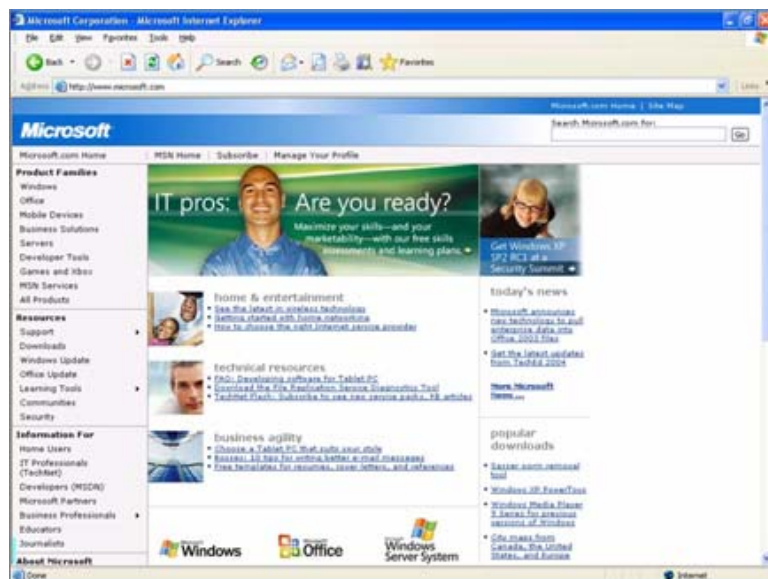
Pregledač vam omogućava da vidite sve vrste informacija koje su kreirane u HTML-u, uključujući tekst, slike, zvuk, animacije, projekcije slajdova, filmove i još mnogo toga. Kada jednom naučite da koristite Web pregledač, vrste informacija koje možete pronaći obično su ograničene samo vremenom koje možete da odvojite za potragu za informacijama.

Kako se koristi Web pregledač?

Web pregledač prikazuje pojedinačne Web stranice sa određenih Web lokacija. Web lokacije su organizovane tako da su slične informacije o određenoj temi objedinjene i grupisane u Web stranice, poput knjige ili časopisa. Na primer, vaša škola ima Web lokaciju koja se sastoji iz više stranica. Lokalna biblioteka ima različite Web lokacije koje sadrže različite stranice.

Uvek postoji glavna stranica na Web lokaciji, koja se zove matična stranica. Matična stranica je isto što i naslovna stranica časopisa ili prva stranica novina. Na njoj se obično nalaze lepe fotografije kako bi vam dale ideju o vrsti informacija koje možete pronaći na lokaciji. Ona verovatno sadrži jednu od sledećih stvari: sadržaj, mapu lokacije ili navigacionu traku kako biste znali šta se nalazi na drugim stranicama na lokaciji.

Pregledač vam olakšava da se krećete po stranicama. To se obično zove krstarenje Internetom. Internetom krstarite pomoću prozora pregledača. Slika 2-1 prikazuje pregledač Microsoft Internet Explorer.

Slika 2-1:

Prozor pregledača Internet Explorer

Kada prvi put otvorite pregledač, prikazuje se lična matična stranica. Vaša matična stranica sadrži veze ka drugim stranicama i često ih možete prilagoditi, u zavisnosti od Web lokacije koju izaberete kao početnu stranicu.

Svaki Web pregledač ima slične komponente koje su prikazane na slici 2-1 iznad.

Kako da dođem do drugih Web lokacija?

Kada jednom otvorite pregledač i istražite informacije na toj stranici, možete da pogledate ostale lokacije. Po stranicama se možete kretati na različite načine.

Najbrži način da dođete do nove stranice i ono što čini Web tako moćnim, jeste korišćenje nečega što se zove hipertekst (hypertext).

Hipertekst predstavlja način povezivanja informacija koje se nalaze na drugoj stranici ili čak na različitoj Web lokaciji. Hiperveze na Web stranici su često prikazane kao podvučene reči ili fraze ili kao slike. Kada pomerate pokazivač miša po Web stranici, lako možete pronaći čak i one hiperveze koje nisu podvučene posmatranjem pokazivača miša.

Kada prelazite pokazivačem miša preko hiperveze, pokazivač menja oblik iz strelice u šaku sa uperenim prstom. Klikom na vezu hiperteksta otići ćete na stranicu koja govori o toj temi.

Na primer, pretpostavimo da radite izveštaj o istoriji džuboksa. Pronašli ste sledeći tekst na Web stranici:

Istorija džuboksa

[Džuboks](#) je nastao 1927. godine kada je preduzeće [The Automatic Music Instrument Company](#) kreiralo prvi stetski fonograf sa višestrukim izborom. Džuboks je bio važan deo u karijerama rok end rol muzičara kao što su [Chuck Berry](#) i [Jerry Lee Lewis](#).

Primitili ste u primeru gore da je nekoliko reči podvučeno. Na Web stranici bi najverovatnije bile prikazane tekstem plave boje. To su hipertekst veze. Da je u pitanju stvarna Web stranica na lokaciji, mogli biste da kliknete na reč „džuboks“ i da odete do stranice koja definiše reč džuboks i objašnjava poreklo te reči.

Klikom na vezu „The Automatic Music Instrument Company“ otišli biste do stranice koja govori o istoriji tog preduzeća. Takođe, klikom na reči Chuck Berry ili Jerry Lee Lewis otišli biste do stranica koje pokazuju biografije ovih muzičara.

Drugi način na koji možete da dođete do stranica i posetite druge lokacije na Webu jeste korišćenje Web adresa. Isto kao što biste se pomučili da pronađete neku kuću ako nemate adresu, svaka Web lokacija na Webu ima jedinstvenu adresu. Ova адреса je poznata pod nazivom **Uniform Resource Locator** ili **URL**.

Šta je URL? URL je bukvalno lokacija na kojoj se određena stranica nalazi na Internetu. URL-ovi koriste kose crte (/), a između reči nema razmaka. Svaki URL ima istu osnovnu informaciju. Na primer, pogledajte URL koji se nalazi ispod:

<http://www.tailspintoys.com/games/newgames.html>

http://: Prvi deo URL-a označava vrstu resursa ili metod za preuzimanja stranice. Najuoobičajenija opcija je http ili **hypertext transfer protocol**. HTTP je skup pravila koja se koriste za slanje informacija na svetskoj komunikacionoj mreži.

<http://www.tailspintoys.com/games/newgames.html>

Beleška

Kada razgovarate o nazivu domena, videćete informacije o tačkama. Tačke vrše razdvajanje.

www: Vrsta stranice na Internetu. U ovom primeru www označava da se stranica nalazi na svetskoj komunikacionoj mreži. Ponekad www nije uključen.

<http://www.tailspintoys.com/games/newgames.html>

tailspintoys.com: To je naziv servera koji čuva sve informacije. Poznat je kao **ime domena (domain name)** i sadrži ime, tačku, zatim sufiks, poznat pod nazivom **domen najvišeg nivoa (top-level domain (TLD))**.

Prvi deo je često naziv preduzeća, a poslednji deo može biti jedan od nekoliko TLDA:

- .biz: poslovanje
- .com: preduzeće i najčešća skraćenica
- .edu: obrazovne institucije i univerziteti
- .gov: vladine agencije u okviru Sjedinjenih Američkih Država
- .mil: vojska Sjedinjenih Američkih Država
- .net: mreže; često označeni dobavljači Internet usluga
- .org: neprofitne organizacije

Uz gore pomenute, u proteklih nekoliko godina pojavile su se brojne nove oznake, uključujući .info, .biz, i .pro, a takođe postoje domeni za zemlje od dva slova kao što su .mx za Meksiko, .pt za Portugal, .de za Nemačku, .fr za Francusku, .ca za Kanadu i .uk za Veliku Britaniju.

<http://www.tailspintoys.com/games/newgames.html>

games: direktorijum ili fascikla na serveru koja čuva Web stranice. U ovom primeru reč „games“ označava fasciklu koja čuva dodatne datoteke.

<http://www.tailspintoys.com/games/newgames.html>

newgames.html: naziv stranice na Web lokaciji koju želite da vidite. Ime datoteke nije uvek uključeno. U ovom primeru ime datoteke je html dokument pod nazivom „newgames“.

Kada želite da pogledate novu Web stranicu ili da idete na novu Web lokaciju, jednostavno unesete URL u traku adrese i trebalo bi da imate mogućnost prikazivanja lokacija iz čitavog sveta.

Kako su organizovane Web lokacije?

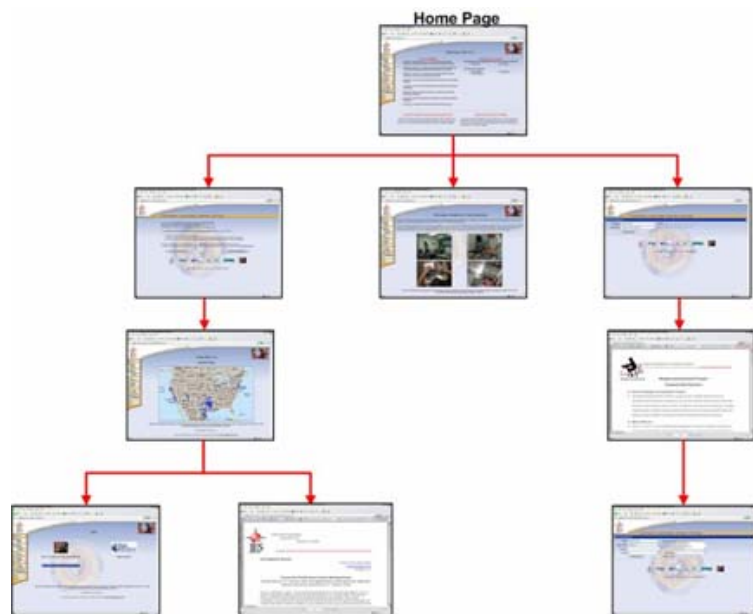
Web je tako moćan zato što po lokacijama možete da se krećete veoma lako ako pratite veze. Međutim, na Web lokaciji je lako izgubiti se ako se ne obrati dovoljno pažnje na način pregledanja lokacije. Ako znate kako je organizovana lokacija, može vam pomoći da je pretražujete na logičan način.

Stranice na Web lokaciji su obično organizovane na jedan od tri načina: linearno (linear), u obliku stabla (tree) ili nasumično (random). **Linearna (linear)** Web lokacija izgleda kao knjiga. Krećete od prve stranice (matične stranice) i nastavljate ka drugu stranicu, zatim idete na treću stranicu i tako dalje. Izgled stranice prikazan je u primeru na slici 2-2.

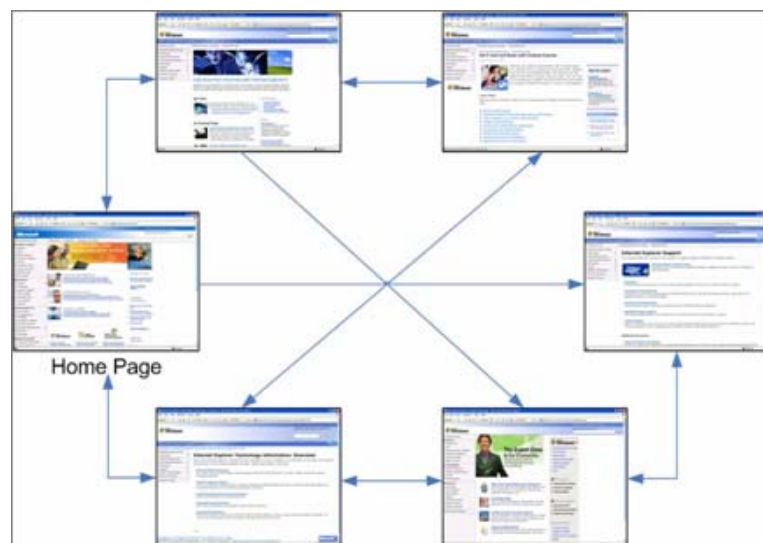
Slika 2-2:
Linearna Web lokacija

Web lokacija u obliku **stabla (Tree)** izgleda kao porodično stablo. Krećete od prve stranice, ali možete izabrati da sa prve idete na jednu od nekoliko stranica. Kada posetite sledeću stranicu, na njoj ćete imati različite opcije. Možete ići na stranice na istoj lokaciji ili čak na stranice koje se nalaze na drugim lokacijama. Web lokacija sa strukturom stabla je prikazana na Slici 2-3.

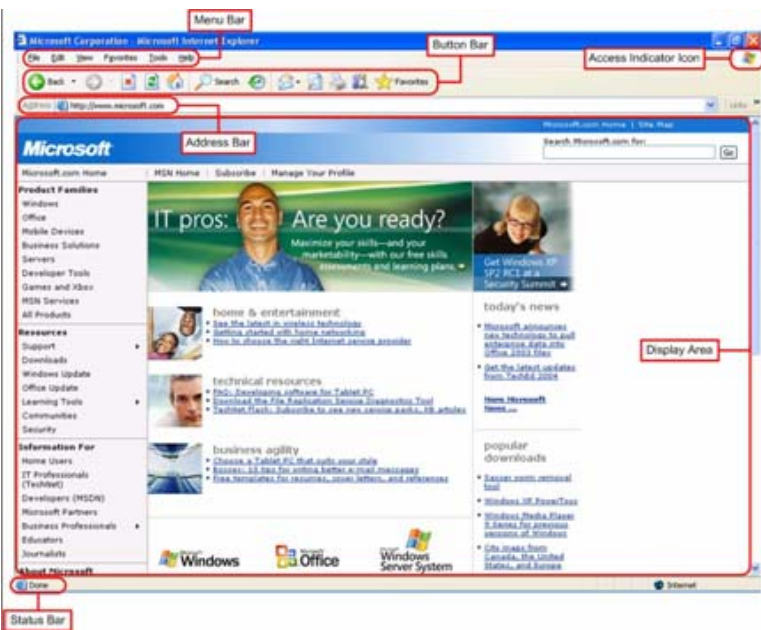
Slika 2-3:
Web lokacija sa strukturom stabla

Nasumična (Random) Web lokacija na prvi pogled ne izgleda kao da je na bilo koji način organizovana. Možete da otvarate različite stranice i možda nećete biti u mogućnosti da pratite putanju ka matičnoj stranici. Slika 2-4 prikazuje nasumičnu Web lokaciju.

Slika 2-4:
Nasumična Web Lokacija

Iako postoje mnoge različite vrste Web pregledača, svaki od njih ima iste karakteristike. Slika 2-5 prikazuje zajedničke komponente prozora pregledača Internet Explorer.

Slika 2-5: Zajedničke komponente prozora pregledača Internet Explorer.

Traka sa dugmadima sadrži različitu dugmad koja vam pomažu da se lakše krećete po Webu. Slika 2-6 prikazuje standardnu traku sa dugmadima u prozoru pregledača Internet Explorer.

Slika 2-6: Internet Explorer traka sa dugmadima

Svako dugme izvršava određeni zadatak:

- Dugme „Nazad“ (Back): vraća na prethodno pregledanu Web stranicu.
- Dugme „Napred“ (Forward): ide na sledeću stranicu, ali nakon korišćenja dugmeta „Nazad“.
- „Zaustavi“ (Stop): zaustavlja Web stranicu pre njenog učitavanja.
- „Osveži/Ponovo učitaj“ (Refresh/Reload): ponovo prikazuje trenutnu stranicu sa svim izmenama.
- „Početak“ (Home): prikazuje podrazumevanu Web stranicu.
- „Pretraži“ (Search): otvara stranicu na kojoj možete da pretražujete teme na Internetu.
- „Omiljene lokacije“ (Favorites): lista sa vezama ka vašim omiljenim lokacijama.
- „Mediji“ (Media): veza ka lokaciji WindowsMedia.com na kojoj možete da reprodukujete muziku.
- „Istorija“ (History): prikazuje nedavno posećene Web stranice na listi.
- Pošta (Mail): otvara e-poruke i omogućava vam da drugima šaljete poruke i veze.
- „Odštampaj“ (Print): štampa trenutne Web stranice.

Kako da pronađem stvari na Webu?

Znate kako da unesete Web adresu u traku adrese, znate da treba da kliknete na hiperveze da biste se kretali po stranicama i lokacijama, ali šta ako želite nešto više od krstarenja Webom? Ako želite da pronađete određene informacije, najbolje mesto za pretragu je jedan do mnogih pretraživača na Webu.

Šta je pretraživač?

Pretraživači su Web lokacije na Webu koje možete da posetite da biste pronašli određene informacije. Postoje različite vrste pretraživača, ali mnoge od njih imaju četiri komponente koje im pomažu da pronađu, organizuju i učine informacije dostupnim korisnicima:

- pauk ili robot: automatizovan program koji se kreće Internetom locirajući Web lokacije i određene Web stranice i zatim ih dodaje na glavnu listu. Pauk ili robot nikad nećete videti jer oni funkcionišu u pozadini.
- indeks program: program koji organizuje sve informacije tako da ih možete pronaći. Nikada nećete videti indeks program.
- baza podataka pretraživača (search engine database): skup svih informacija radi pristupa. Ni ovu bazu podataka nikad nećete videti.
- interfejs (interface): prozor koji vidite. On se nalazi u prozoru u kojem unosite informaciju koju želite da pronađete na Internetu.

Kada budete spremni da koristite pretraživač, pronaći ćete dugaćak spisak pretraživača dostupnih na svetskoj komunikacionoj mreži. Da bismo vam pomogli da se odlučite koja je najbolja za vas, potrebno je da razumete razlike koje postoje među njima. Postoje tri osnovne vrste pretraživača:

- Pretraživač za meta pretragu (Meta Search Engine): istražuje brojne lokacije pretraživača i kombinuje rezultate. U primere pretraživača spadaju:
 - ◊ MSN Search: <http://search.msn.com>
 - ◊ Ask Jeeves: <http://www.ask.com>
 - ◊ Dog Pile: <http://www.dogpile.com>
 - ◊ Yahoo!: <http://www.yahoo.com>
 - ◊ Alta Vista: <http://www.altavista.com>
 - ◊ Excite: <http://www.excite.com>

- Pretraživač za opštu pretragu (General Purpose Search Engine): dobro početno mesto za sve pretrage. Najbolja vrsta pretraživača za uobičajeno pretraživanje. Primeri pretraživača za opštu pretragu su:

- ◊ Google: <http://www.google.com>
- ◊ Teoma: <http://www.teoma.com>
- ◊ Webmyway: <http://www.webmyway.com>

- Agenti/roboti pretrage (Search Agents/Bots): softverske alatke za složenu pretragu. Agenti za pretragu su:

- ◊ Bot Spot: <http://bots.internet.com>
- ◊ Copernic: <http://www.copernic.com>

Većina lokacija za pretragu ima osnovne stranice koje sadrže jednostavno polje za tekst za unos reči o temi koja vas zanima. Unesite reč ili reči koje se odnose na pretragu. Na primer, u osnovno polje za pretragu možete uneti reči „istorija džuboksa“. Pretraživač će ponuditi sve lokacije koje sadrže te reči. U osnovnoj pretrazi za reči *istorija džuboksa* na lokaciji Google postoji više od 263.000 lokacija koje sadrže te reči.

Osnovne pretrage se razlikuju u zavisnosti od pretraživača i od načina na koji ste koristili unete reči. Na primer, ako potražite reči „istorija džuboksa“ na MSN lokaciji, dobićete preko 83.000 lokacija.

Većina pretraživača nudi datoteke pomoći koje vam daju savete za korišćenje određenih pretraživača. Nemojte se bojati da koristite datoteke pomoći. One vam mogu obezbediti primere koji će vam ponuditi bolji način da pronađete ono što tražite na Webu.

Šta da radim sa svim informacijama i kako su one dospale na Web?

Završili ste sa pretraživanjem i dobili ste na hiljade, verovatno čak i milione Web lokacija. Kako znate da su činjenice koje ste dobili pouzdane? Da li su neke informacije bolje od drugih?

Vrste Web lokacija

Jedan od najboljih načina da procenite informacije koje ste pronašli na Webu jeste da pogledate gde ste pronašli određenu informaciju. Postoji sedam različitih vrsta Web lokacija:

- Lokacije o advokaturi: koriste se za promenu javnog mnjenja, za podsticanje aktivizma ili doprinosa. Primeri za takve lokacije su Web lokacije političkih kampanja, Web lokacije organizacija koje žele da verujete u nešto, kao što su lokacije za ekologiju, Web lokacije koje žele da doprinesu određenom cilju. Primer ovakve lokacije se nalazi na stranici: <http://www.sierraclub.com>
- Komercijalne lokacije: sadrže reklame i informacije o proizvodima radi prodaje, lokacija koja obezbeđuje usluge za korisnike, promoviše određene grane ili industriju. U ove lokacije spadaju lokacije preduzeća, kao što je Microsoft Web lokacija koja se nalazi na adresi: <http://www.microsoft.com>.
- Međunarodne lokacije: obezbeđuju podatke ili statističke podatke, rasporede, direktorijume, različite informacije. Primer bi bila lokacija US Census Bureau ili lokacija Food and Drug Administration na adresi: <http://www.fda.gov>.
- Zabavne lokacije: mogu da sadrže muzičke vesti, vesti o igrama, čak i vesti i informacije o zabavnoj industriji. Primer bi bila lokacija o muzičkim izdavačkim kućama, televizijskoj stanici ili lokacija o filmu koji će se uskoro prikazivati. Primer zabavne lokacije može se pronaći na M S N Web lokaciji na adresi: <http://zone.msn.com/en/root/freeonline.htm>.
- Obrazovne lokacije: obično imaju URL adresu koja se završava sa .edu, promovišu obrazovne institucije ili obezbeđuju informacije o školama. To uključuje lokacije za srednje škole i univerzitete, lokacije koje nude obrazovanje i lokacije za pojedine više škole. Primer ovakve lokacije jeste lokacija Univerziteta Harvard na adresi: <http://www.harvard.edu>.
- Informativne lokacije: obezbeđuju informacije o lokalnim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim događajima i mogu se odnositi na štampane verzije časopisa i novina ili na televizijske stanice. U ovakve lokacije spadaju lokacije kao što su The New York Times, The Washington Post, lokacije za nacionalne ili kablovske informativne stanice ili lokacije nedeljnih časopisa. Primer bi bila MSNBC Web lokacija na adresi: <http://www.msnbc.msn.com/>.
- Lične lokacije: prikazuju pojedince.

Tačnost Web lokacije

Kada pogledate lokaciju, morate da odredite vrstu lokacije, a zatim možete da proverite pet ključnih komponenti koje će vam pomoći da utvrdite da li su informacije na pouzdane. Tih pet komponenti su:

- Izvor informacija: Ko je napravio lokaciju? Da li ta osoba ili organizacija imaju iskustvo, znanje, potvrdu koja potvrđuje njegovo ili njeno znanje o temi? Budite obazrivi sa lokacijama koje se maskiraju u lokacije o vestima ili lokacije informativnog karaktera, a zapravo pokušavaju da vas ubede da usvojite određeno mišljenje ili stav.
- Tačnost: Možete uraditi mnogo toga što vam može pomoći da utvrdite da li su informacije tačne. Pogledajte lokaciju. Da li su na lokaciji navedene reference? Da li one uključuju veze ka drugim pouzdanim lokacijama? Da li stranica izgleda profesionalno i da li ima pravopisnih i drugih grešaka?
- Objektivnost: Da li je lokacija objektivna? Drugim rečima, da li je nepristrasna? Da li su iznete obe strane argumenta ili su samo predstavljene činjenice bez izvođenja zaključka? Da li se nešto prodaje na toj lokaciji? Da li se govori samo o jednoj strani činjenica kako biste poverovali u određeno stanovište?
- Aktuelnost: Da li je lokacija aktuelna? Da li se često ažurira? Da li govori o „budućim“ događajima koji će se desiti tek za dve godine?
- Pokrivenost: Da li lokacija nudi veliki broj informacija ili nudi samo informacije za jednu vrstu publike? Da li lokacija ima ukazuje na druge Web stranice i lokacije koje sadrže više informacija o toj temi?

Kako mogu da koristim te informacije? Da li su one zaštićene? Da li je korišćenje nečega na Internetu označava krađu podataka?

Sve što je napisano, čak i ono što pišete za školu, zaštićeno je autorskim pravom od momenta kada ste to napisali. Ako sadržaj nema obaveštenje o autorskom pravu ne znači da nije zaštićen autorskim pravom. Ako koristite sadržaj bez dozvole, osim u nekoliko veoma specifičnih instanci, vi kradete. Potrebno je da pogledate načine na koje možete da koristite informacije na Internetu i kako da drugima omogućite da saznaju gde ih mogu pronaći.

Autorsko pravo znači da vlasnik video zapisa, CD-a, Web lokacije, knjige, časopisa ili članka kontroliše ko i kako može da koristi njegov rad. Dve glavne oblasti kršenja autorskog prava su preuzimanje muzike i njeno distribuiranje prijateljima, kao i učenici koji sa Interneta preuzimaju ispite i predaju ih kao da su njihova dela. Obe ove aktivnosti su nelegalne i mogu da uključe kazne i krivično gonjenje.

Razumevanje krađe podataka i zakona o autorskom pravu

Zamislite da imate rok za predaju istraživačkog rada i da nemate dovoljno vremena da biste dobili dobru ocenu - i dođete do savršenog plana. Priključite se na mrežu i nabavite kompletan istraživački rad i stavite svoje ime na njega. Još bolje, predate izveštaj koji je neko uradio prošle godine kao da je vaš. Nastavnik nikad ne bi saznao, da li to može nekoga da povredi?

U redu, to vam baš nije prijatno. Možda bi trebalo da uradite malo domaćeg. Odete na mrežu i koristite pretraživač da biste pronašli informacije sa dva ili više izvora. Jednostavno isečete i nalepите pronađene informacije u svoj rad. Na kraju krajeva, da ste to radili od početka, i dalje biste koristili izvore, možda biste ih samo parafrazirali, malo izmenili red reči i stavili reference. U čemu je razlika, to se nikada ne bi saznalo. Vi to ionako koristite samo za školski izveštaj.

Iako svaka od ovih stvari može zvučati naivno, sve predstavljaju primere krađe podataka. Krađa podataka je korišćenje nečega što niste kreirali i uveravanje drugih da ste to vi uradili.

Ako koristite nešto sa Interneta bez dozvole ili čak sa dozvolom bez pominjanja vlasnika, počinili ste krađu podataka. Najbolje je da shvatite pravila i da ih se zatim pridržavate.

Rušenje mita o autorskom pravu

Postoji mnogo mitova o zakonima o autorskom pravu. Na primer:

1. Ako se nešto nalazi na Internetu, to svi mogu da koriste. Zar se to ne smatra javnim domenom? Ne. Ako se nešto nalazi na Internetu, to ne znači da se nalazi na javnom domenu (public domain). Javni domen je termin za informacije koje su dostupne za besplatno korišćenje. Originalne Šekspirove reči se obično nalaze na javnom domenu, iako bi nečija interpretacija Šekspira trebalo da bude autorski zaštićena. Ako je nešto dostupno javnosti, ne znači da je besplatno i da je dostupno za neograničeno korišćenje.

2. Ako koristim informacije i dam ih nekome bez naknade, ja ih mogu koristiti onako kako želim. Ne. Čak i ako koristite nešto i ne naplaćujete to, možete i dalje da kršite autorsko pravo. Ako kopirate pesmu svoje omiljene grupe i podelite je sa svojim prijateljima, radi se o kršenju zakona o autorskom pravu. Vi ste ukrali tu pesmu i ne možete da je dajete drugima bez dozvole.

3. Ako nije naznačeno da je autorski zaštićeno, znači da je besplatno za korišćenje. Ne. Ako niste videli tekst u kojem piše da je autorski zaštićeno, ne znači da nije. Od momenta kad nešto napišete, to je zaštićeno zakonom o autorskom pravu.

4. Student sam. Pod uslovom da koristim informacije za školu, mogu da vršim kopiranje. Ne možete koristiti informacije na Internetu bez dobijanja dozvole samo zato što ste učenik. Na primer, obično vam je dozvoljeno da koristite fotografije sa Interneta u školskim izveštajima, ali oni moraju ostati u vašem ličnom posedu ili u okviru nastave osim ako je škola dala dozvolu da se koriste slike. Ne možete ih postaviti na školskoj Web lokaciji ili ih objaviti na bilo koji način.

5. Pa dobro, nikad ih neću ni koristiti. Dobijanje dozvole je poprilično nemoguće. Niko mi neće dozvoliti da koristim svoj rad, osim ako ne platim ogromne sume novca za to. Suprotno od uobičajenog verovanja, često je veoma lako dobiti dozvolu za korišćenje stavki na Internetu, uključujući slike na Webu. U nekim slučajevima, škole mogu da pregovaraju sa autorom da dobiju pristup slikama za jedinstvenu cenu. Za ličnu upotrebu, ljudi su često voljni da dozvole jednokratno korišćenje. Kada koristite tuđ materijal, uvek napišite rečenicu koja navodi vlasnika.

Navođenje informacija

Dobili ste dozvolu da koristite materijal, u izveštaju ste citirali reference koje ste pronašli na mreži ili ste tokom pisanja svog rada koristili izvor na mreži. Sada treba da pokažete nastavniku gde ste pronašli informacije. Kada znate kako da ispravno navedete izvore na Internetu, to osigurava da će drugi biti u mogućnosti da pronađu originalni materijal. Na kraju, treba da navedete URL adresu, ime dokumenta ili opis, datum objavljivanja, ažurnu informaciju ili datum preuzimanja informacija i sve navedene autore.

Postoje različiti standardi za ispravno navođenje informacija. Tri najuobičajena metoda su MLA format, APA format i Chicago Manual of Style. Mnoge škole koriste MLA stil, dok je APA uobičajen za novine, a Chicago Manual of Style je popularan kod časopisa i knjiga. Često ćete na mreži nalaziti članke koji su ponovo objavljeni iz časopisa ili novina. Oni se moraju navesti drugačije od stavki koje su kreirane samo za Internet.

Ispod su primeri različitih načina navođenja stavki koje su pronađene na mreži:

Internet članak zasnovan na štampanom izvoru
Begun, Bret. "Off-Broadway: Play With Your Food." *Newsweek*. 3 May 2004. <http://www.msnbc.com/id/4824770>.

Članak u magazinu na mreži
Darman, Jonathan. "Buying Frenzy." *Newsweek Online*. 23 April 2004. <http://msnbc.com/id/4818347>.

Nezavisni članak na mreži
Almind, Gert J. *History of American Juke-Joints*. Downloaded 27 April 2004. <http://www.juke-box.dk/gert-juke-joints.htm>.

CD-ROM
Shelley, Mary Wollstonecraft. *Frankenstein*. Classic Library. CD-ROM. Alameda: Andromeda, 1993.

Rečnik na mreži ili enciklopedija
"Jukebox." *MSN Encarta Dictionary*. Downloaded 25 April 2004. http://encarta.msn.com/dictionary_1861623428/jukebox.html.

Elektronska pošta
Smith, John. "Re: History of Smith Jukeboxes." E-mail to the author. 25 April 2004.

Koje sve zabavne stvari postoje na World Wide Webu?

Naučili ste na koje sve načine možete da radite istraživanje na Internetu, da pronađete informacije koje vam trebaju za školu, ali šta je sa zabavnim stvarima? Ono što čini World Wide Web tako atraktivnim je to što ima sposobnost slanja multimedijalnih datoteka putem Interneta. Pod njima podrazumevamo muziku i video zapise. Web može biti interaktivan, što znači da možete da radite stvari i da odmah reagujete. Možete, čak i da kupujete preko Weba. U ovom odeljku, istražićemo nekoliko stvari koje možete da radite u prozoru pregledača.

Da li mogu da slušam muziku na mom pregledaču?

Zvuk putem Interneta je izuzetno popularan. Možete slušati glasove, muziku, intervju, zvučne zapise, čak radio stanice. Dva najpopularnija pregledača imaju alatke koje su ugrađene koje vam omogućavaju da reprodukujete audio datoteke. Postoje mnogo različitih vrsta audio datoteka, uključujući one sa.WAV, .MP3, i .AU oznakama tipa datoteke. Do skora, da biste čuli audio datoteku, trebalo je da preuzmete čitavu datoteku, što je često trajalo dugo vremena. Sada, postoji nešto poznato pod nazivom **protočni audio zapis (streaming audio)** koji omogućava audio zapisu da počne sa reprodukcijom tokom slanja datoteke na vaš računar.

Jedan od najpopularnijih programa za audio reprodukciju je Windows Media Player. Kada nađete vezu ka audio zapisu tokom pregledanja, Web pregledač obaveštava Web server da želite da pristupite audio datoteci. Pregledač pokreće mali program koji se zove Media Player, koji zatim reprodukuje audio datoteke. Kada datoteka počne da se reprodukuje, pregledač nastavlja da razgovara sa Web serverom i ostatak datoteke se šalje putem vašeg pregledača dok muzika nastavlja da se reprodukuje.

Njegova prednost je u tome što ne morate dugo da čekate da se datoteka preuzme pre nego što počnete da uživate u muzici.

Popularna vrsta audio datoteka danas je MP3 muzička datoteka. MP3 datoteke su datoteke izuzetno visokog kvaliteta uprkos njihovom relativno maloj veličini. Možete ih reprodukovati koristeći vaš pregledač i Windows Media Player kako je gore opisano. Međutim, takođe možete izabrati da preuzmete MP3 datoteke na vaš čvrsti disk i reprodukovati ih na odvojenom MP3 programu za reprodukciju ili čak na Windows Media Playeru kada niste povezani na Internet.

Jedna od glavnih zabrinutosti vezano za MP3 datoteke je nelegalno deljenje tih datoteka. Upamtite, ne možete preuzimati datoteke bez dozvole.

Jedna od najinovativnijih novih tehnologija na Internetu je mogućnost da primanja radio talase. Možete pristupiti kako tradicionalnim radio stanicama koje se emituju na mreži i stanicama koje se emituju samo na Internetu. U većini slučajeva, radio talasi se pretvaraju u format koji računar može da pročita i zatim da se ponovo reprodukuju putem RealPlayera ili Windows Media Playera sa vašim Internet pregledačem. Dok slušate radio stanicu, vaš pregledač je u neprekidnom kontaktu sa Web serverom, šaljući i primajući datoteke.

Uz popularnu muziku, takođe možete slušati izgovor reči, istorijske govore, i čak slati poruke prijateljima koristeći audio mogućnosti vašeg pregledača.

BELEŠKA

Postoje drugi Internet softverski programi za radio koji rade odvojeno od vašeg pregledača, kao što je MusicMatch.

Da li mogu da gledam video zapise na pregledaču?

Postoje različiti tipovi video zapisa koje možete gledati na vašem pregledaču. Kao i sa muzikom, neki zahtevaju da imate instaliran poseban softver, od kojih većina dolazi sa najpopularnijim pregledačima.

Većina popularnih načina da pogledate video putem Interneta je kroz protočni video. Poput protočnog audio zapisa, **protočni video zapis (streaming video)** vam omogućava da reprodukujete video zapise na Internetu bez da čekate da preuzmete čitav video zapis na svoj računar. Datoteka se šalje na vaš računar dok gledate video zapis.

Da biste videli video zapis na Internetu, on se prvo dešifruje da bi datoteka mogla elektronski da se pročita. Kliknite potom na vezu ili ikonu u Web pregledaču i pregledač šalje poruku serveru pitajući ga za video zapis. Server šalje datoteku pregledaču dok ga gledate, a pregledač je u neprekidnom kontaktu sa Web serverom, preuzimajući ostatak video zapisa. Video datoteka ne ostaje na vašem sistemu kada završite sa gledanjem. Protočni video zapis je popularan na lokacijama koje reklamiraju filmove koji će se tek prikazivati. Često možete pogledati kratki film o filmu u obliku protočnog video zapisa.

Da li mogu da igram igre na pregledaču?

Igranje igara je dostupno kroz veliki broj softverskih aplikacija, o kojima ćemo kasnije više učiti u okviru ovih predavanja. Međutim, takođe možete igrati igre na vašem pregledaču, mnogo puta uz pomoć drugih softverskih programa koji rade u okviru pregledača, kao što su Java, Shockwave, i Flash. Svi oni čine da vaš pregledač bude interaktivan. Neke od tih igara su kreirane da možete da se igrate sami. Na primer, ako odete na odeljak sa igrama na lokaciju Yahoo!, videćete različite igre na mreži koje možete da igrate na vašem pregledaču. URL adresa je: <http://games.yahoo.com>.

Java igre se pokreću u nečemu što se zove **Java applet**. To je mali program koji se zapravo otvara unutar pregledača. Kreće se kroz poseban proces da bi interpretirao informacije u apletu i sadrži animacije i druge stavke koje se kreću i dozvoljavaju vam da budete u interakciji sa drugim stavkama na ekranu.

Shockwave je drugi program koji je aktivan u okviru vašeg pregledača, dizajniran za multimedijalni sadržaj. Pored slika, takođe može da sadrži muziku i zvučne efekte.

Fleš je mali program kreiran da bude aktivan u vašem Web pregledaču koji daje animacije, zvuk i interaktivnost Web stranicama. Često ćete sretati Fleš fimeve na mreži. Fleš sadržaj se prenosi do vašeg računara na skoro isti način kao što se protočni video i audio zapis šalje do vašeg pregledača. On vam čak omogućava da puštate veoma duge filmove bez da dugo čekate da preuzmete datoteku.

Sve ove stavke vam omogućavaju da reprodukujete veoma detaljne, brze igre putem Interneta.

Da li mogu da kupujem stvari na World Wide Webu?

Kupovina postaje svakim danom sve popularnija na Webu. Zapravo, širom sveta, ljudi daju milijarde dolara svake godine na kupovini na mreži.

Kupovina na mreži je moguća i bezbedna zato što programi koji kriju vaše važne informacije i te informacije su vidljive samo prodavnicima sa koje kupujete.

Pored toga što možete kupovati kod prodavnica koje možda takođe prodaju svoju robu u lokalnom tržnom centru, postoje lokacije koje se bave aukcijama i hiljade Web lokacija koje prodaju robu samo na mreži. U Poglavlju 4, istražićemo neke od predostrožnosti koje morate da obavite kada kupujete na mreži. Uz odgovarajuće bezbednosne mere, možete da kupujete bilo šta na mreži.

Šta ste naučili o World Wide Webu?

U ovoj lekciji, istražili ste najpopularniji deo Interneta: World Wide Web. Web sadrži muziku, video zapise, zvuk, slike i druge multimedijalne opcije što čini nepreglednu kolekciju informacija za poslovanje, obrazovanje i zabavu. Istražili ste mnoge različite komponente u ovom poglavlju, uključujući:

- Web pregledače
- mašine za pretragu
- validnost informacija
- plagijatorstvo i zakone o autorskim pravima
- slušanje muzike putem pregledača
- gledanje video zapisa putem pregledača
- igranje igara putem pregledača
- kupovanje stvari na mreži

Šta je sledeće?

U sledećoj lekciji, istražićete ostale dostupne aktivnosti na Internetu, uključujući slanje elektronskih poruka i korišćenje usluga slanja instant poruka.

Termini koje treba znati

Bot	Nasumična Web lokacija
Naziv domena (Domain name)	(Random Web site)
Mašina za opštu pretragu (General Purpose Search Engine)	Mašina za pretragu (Search engine)
Matična stranica	Baza podataka mašine za pretragu (Search engine database)
Hipertext	Program za pretraživanje Interneta (Spider)
Hypertext markup language (HTML)	Program za pretraživanje Interneta (Spider)
Hypertext transfer protocol (HTTP)	Protočni audio zapis (Streaming audio)
Indeks program (Index program)	Protočni video zapis (Streaming video)
Interfejs	Krstarenej internetom
Java aplet	Vrhunski domen (Top-level domain (TLD))
Linear Web site	Stablo Web lokacije
Mašina za meta pretragu (Meta Search Engine)	Uniform resource locator (URL)
Piraterija	Web pregledač
Javni domen (Public domain)	Web stranica
	Web lokacija

Predložene Web lokacije

- Copyright Web site: <http://www.benedict.com>
- Macromedia: <http://www.macromedia.com>
- MusicMatch: <http://www.musicmatch.com>
- US Copyright Office: <http://lcweb.loc.gov/copyright>
- Yahoo Games: <http://games.yahoo.com>
- Favorite Poem Project: <http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>
- National Digital Library Site: <http://memory.loc.gov/>

Istražite dve Web lokacije od gore navedenih i odgovorite na sledeća pitanja:

- Koje Web lokacije ste pregledali?
- Od ponuđenih, koje je vrste ova lokacija? Izaberite jednu od sledećih : advokatura, komercijalna, informativna, zabavna, obrazovna, novinska ili lična.
- Ispitajte ko je vlasnik lokacije. Ko je izvor? Objasnite.
- Istražite tačnost lokacije. Da li su na lokaciji navedene reference? Da li postoje veze sa drugim lokacijama? Da li je profesionalna?
- Šta ste dobili od lokacije? Da li ste našli nešto korisno na ovoj Web lokaciji? Ako se na ovoj lokaciji prodaje nešto, da li postoje informacije koje su vam korisne?
- Pogledajte lokaciju i ispitajte njenu objektivnost. Da li je pristrasna, ili nije pristrasna? Na koji način to možete utvrditi?
- Ispitajte hronologiju lokacije. Kada je kreirana?
- Sve u svemu, da li verujete da je ova lokacija pouzdana? Zašto jeste ili zašto nije?
- Kakvo je vaše mišljenje o ovoj lokaciji?

Pitanja za pregled

1. Objasnite vezu između World Wide Weba i Interneta.
2. U nazivu ovog domena, identifikujte svaku od komponenti:

<http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>

http: _____

www: _____

favoritepoem.org: _____

thevideos: _____

index.html: _____

3. Navedite koje biste korake preduzeli da ste hteli da pretražite Internet kako biste pronašli informaciju o Mount Vernonu.
4. Opišite razlike između lokacija o advokaturi, komercijalnih lokacija i obrazovnih lokacija. Ako ste pronašli informaciju o istoj temi na sve tri lokacije, na koji način može biti različita? Da li bi se promenio način na koji koristite informaciju?
5. Opišite značaj etike na Internetu. Zašto bi trebalo da bude važno što ste dobili dozvolu pre korišćenja informacija na Web lokacijama?

Istraživanje svetske komunikacione mreže

U ovoj lekciji istraživali ste najpopularniji deo Interneta: svetska komunikaciona mreža. Na Web-u možete pronaći muziku, video zapise, zvuk, slike i druge multimedijalne opcije koje čine nepreglednu zbirku informacija za poslovanje, obrazovanje i zabavu.

U ovom poglavlju ste istražili mnoge različite komponente, uključujući:

- Web pregledač
- alatke za pretragu
- valjanost informacija
- pirateriju i zakone o autorskom pravu
- preslušavanje muzike pomoću pregledača
- gledanje video zapisa u pregledaču
- igranje igara u pregledaču
- kupovina na mreži

Termini koje treba znati:

Ime domena

Pretraživač za opštu pretragu (General Purpose Search Engine)

Matična stranica

Hipertekst

Hypertext markup language (HTML)

Hypertext Transfer Protocol (HTTP)

Indeks program

Interfejs

Java applet

Linearna Web lokacija

Pretraživač za meta pretragu (Meta Search Engine)

Piraterija

Javni domen

Nasumično odabrana Web lokacija

Nasumično odabrana Web lokacija

Alatka za pretragu

Baza podataka alatke za pretragu

Program za pretraživanje Interneta (pauk - spider)

Protočni audio zapis (Audio streaming)

Protočni video zapis (Video streaming)

Krstarenje Internetom

Domen najvišeg nivoa (TLD)

Stablo Web lokacije

Uniform Resource Locator (URL)

Web pregledač

Web stranica

Web lokacija

Predložene Web lokacije

- Web lokacija o autorskom pravu:
<http://www.benedict.com>
- Macromedia:
<http://www.macromedia.com>
- MusicMatch:
<http://www.musicmatch.com>
- US Copyright Office:
<http://lcweb.loc.gov/copyright>
- Yahoo igre:
<http://games.yahoo.com>
- Favorite Poem Project:
<http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>
- National Digital Library Web lokacija:
<http://memory.loc.gov/>

Istražite dve Web lokacije od navedenih na predhodnoj strani i odgovorite na sledeća pitanja:

a. Koje Web lokacije ste pregledali?

Web lokacija 1	
Web lokacija 2	

b. Od ponuđenih, kojoj vrsti pripada ova lokacija? Izaberite jednu od sledećih: advokatura, komercijalna, informativna, zabavna, obrazovna, novinska ili lična.

Web lokacija 1	

Web lokacija 2	

c. Ispitajte ko je vlasnik lokacije. Ko je izvor? Objasnite.

Web lokacija 1	

Web lokacija 2	

d. Istražite tačnost lokacije. Da li su na lokaciji navedene reference? Da li postoje veze sa drugim lokacijama? Da li je profesionalna?

Web lokacija 1	

Web lokacija 2	

e. Šta ste dobili od lokacije? Da li ste pronašli nešto korisno na ovoj Web lokaciji? Ako se na ovoj lokaciji nešto prodaje, da li postoje informacije koje su vam korisne?

Web lokacija 1	

Web lokacija 2	

f. Pogledajte lokaciju i ispitajte njenu objektivnost. Da li je pristrasna?

Na koji način to možete utvrditi?

Web lokacija 1	

Web lokacija 2	

g. Ispitajte hronologiju lokacije. Kada je kreirana?

Web lokacija 1	

We lokacija 2	

h. Sve u svemu, da li verujete da je ova lokacija pouzdana? Zašto jeste ili zašto nije?

Web lokacija 1	

We lokacija 2	

Web lokacija 2	

i. Kakvo je vaše mišljenje o ovoj lokaciji?

Web lokacija 1	

Web lokacija 2	

Pitanja za istraživanje

1. Objasnite vezu između svetske komunikacione mreže i Interneta.

2. U imenu ovog domena identifikujte svaku od komponenti:

<http://www.favoritepoem.org/thevideos/index.html>

http: _____

www: _____

favoritepoem.org: _____

thevideos: _____

index.html: _____

3. Navedite korake koje biste preduzeli ako želite da pretražite Internet kako biste pronašli informaciju o mestu Mount Vernon.

4. Opišite razlike između lokacija o advokaturi, komercijalnih lokacija i obrazovnih lokacija. Ako ste pronašli informaciju o istoj temi na sve tri lokacije, na koji način može biti različita? Da li bi se promenio način na koji koristite informaciju?

5. Opišite značaj etike na Internetu. Zašto bi trebalo da bude važno što ste dobili dozvolu pre korišćenja informacija na Web lokacijama?

Vežba: Mašina za pretraživanje

1. Koju ste Mašinu za meta pretraživanje izabrali?

2. Koju ste Mašinu za opšte pretraživanje izabrali?

3. Koju ste temu izabrali?

4. Koristeći Mašinu za meta pretraživanje, koliko ste rezultata dobili?

5. Koliko ste rezultata dobili koristeći Mašinu za opšte pretraživanje?

6. Koji je naziv URL-ova za prve dve lokacije koje je vratila Mašina za meta pretraživanje?

7. Koji je naziv URL-ova za prve dve lokacije koje je vratila Mašina za opšte pretraživanje?

8. Koja je osnovna razlika koju ste приметili između Mašine za meta pretraživanje i Mašine za opšte pretraživanje ?

9. Razgovarajte o tome zašto biste izabrali da koristite jednu vrstu mašine za pretragu umesto druge. Navedite primere za svaku.

10. Objasnite zašto mislite da su rezultati različiti kod svake od mašina za pretragu.

Vrste Web lokacija i radni list ispravnosti

1. Popunite radni list da biste utvrdili vrstu i ispravnost svake od niže navedenih Web lokacija:

Web lokacija	Vrsta (Advokatura, novinarstvo, obrazovanje, komercijalna, informativna, zabavna)	Izvor? (Ko je vlasnik ove lokacije?)	Kada je kreirana ili ažurirana?	Imate neku korisnu informaciju? Objasnite.	Kako biste vi koristili ovu lokaciju?	Kvalitetna lokacija ili uglavnom loša?
http://www.ediblegear.com						
http://cyberspacers.com/home.html						
http://www.atacc.ab.ca/makegoodconnections/for7-12.html						
http://www.norwich.edu/cyberethics						
http://www.rollingstone.com						
http://www.expedia.com/daily/deals/hoteldeals.asp						
http://entertainment.msn.com						
http://www.whitehouse.gov						
http://www.cia.gov						
http://www.dell.com						
http://www.marinij.com						

2. Pregledajte četiri lokacije koje ste zapisali u prethodnoj vežbi koje se odnose na mašine za pretragu. Popunite tabelu ispod za ove četiri Web lokacije.

Web lokacija	Vrsta (Advokatura, novinarstvo, obrazovanje, komercijalna, informativna, zabavna)	Izvor? (Ko je vlasnik ove lokacije?)	Kada je kreirana ili ažurirana?	Imate neku korisnu informaciju? Objasnite	Kako biste vi koristili ovu lokaciju?	Kvalitetna lokacija ili uglavnom loša?

Test znanja za učenike: svetska komunikaciona mreža

Uparite svaki termin sa njegovom definicijom. Svaka definicija će se možda koristiti više puta, a neke se možda neće ni koristiti.

Srećno!

_____ 1. Naziv domena

_____ 2. Početna stranica

_____ 3. Indeks program

_____ 4. Linearna Web lokacija

_____ 5. Javni domen

_____ 6. Program za pretraživanje Interneta (Spider)

_____ 7. Top-level domen

_____ 8. Uniform resource locator

_____ 9. Pretraživanje Interneta

_____ 10. Web lokacija

- a. Informacija koja je dostupna i može besplatno da se koristi
- b. Automatizovan program koji pretražuje Internet locirajući Web lokacije i specifične Web stranice koje potom dodaje glavnom spisku
- c. Sufiks u nazivu domena koji ukazuje na tip servera koji sadrži Web lokaciju, kao što je .com ili .edu
- d. Glavna stranica na Web lokaciji
- e. Pregledanje stranica na svetskoj komunikacionoj mreži
- f. Grupisanje sličnih informacija na Internetu koje se sastoje od pojedinačnih Web stranica
- g. Program koji organizuje sve sačuvane informacije jedne Web lokacije da bi se mogle pronaći. Indeks program je skriven od korisnika.
- h. Ime servera koji sadrži sve informacije o Web lokaciji, na primer Microsoft.com
- i. Mali program koji se otvara unutar pregledača i pokreće Java datoteke
- j. Program koji se koristi za pregledanje Web stranica
- k. Organizovana poput knjige u kojoj se krećete od prve ka drugoj stranici i tako dalje.

Adresa Web lokacije na Internetu, na primer: <http://www.microsoft.com>

Ime učenika: _____

Odeljenje: _____